

First Terminal Examination 2083

Unit	Topics	E TP	Teaching Methods	Teaching Materials	Evaluation techniques & tools	Rem
1	Set ➤ Operations on set (Union, Intersection, Difference, complement)	8	➤ question/ answer ➤ Demonstration ➤ Analysis/ synthesis	Two or three ring and wooden block numbers.	* oral test * Written Exam * practical * project work /field work	
2	Arithmetic ➤ Commission, ➤ bonus and Dividend ➤ Taxation	9	* Q\A discussion visit shop\ market/Tax office and related field if possible	<u>Tax related bills</u>	* oral test * Written Exam * practical * project work/field work	
3	Mensuration ➤ Area of scalene triangle ➤ Application of area in terms of Measurement scale in local contest(Bigha, Kattha, Dhur,Ropani, Aana, paisa and Daam) ➤ Problems Related to find area and perimeter of triangular and quadrilateral shape of field.	10	*Develop formula for the area of scalene triangle * Use the relation of meter, square meter and local measurement like Bigha, Kattha, Dhur,Ropani, Aana, paisa and Daametc to find area of triangular and quadrilateral field * Use measuring tape and find the area of square shape and rectangular shape, quadrilateral shape, triangular shape field and find their area. *Practical *Q\A discussion	Measurement tape, Scale etc.	* oral test * Written Exam * practical * project work/field work	
4.	Algebra ➤ Sequence and series • Introduction of sequence and general term • Sigma /Summation and use of symbols ➤ Factorization (Review of the form a^2-b^2 , a^3+b^3 , a^3-b^3 , ax^2+bx+c), $a^4+a^2b^2+b^4$	10	*Q\A discussion *Demonstration like $x^2+3x+2 = (x+2)(x+1)$ etc.	Sheet of hard paper and scissors	* oral test * Written Exam * practical * project work/field work	
5.	Geometry: Triangles ➤ Relation of external angle and the interior angle which are non- adjacent angles. (Experimental verification only) ➤ Sum of two sides of a triangle is always greater than third side (Experimental verification only) ➤ Relation of angle opposite to greatest and smallest side. (Experimental verification	10	* practical * question/Answer * Research * Demonstration * paper folding *showing triangular shape in house temple playground etc * problem solving	Wooden or paper triangle or quadrilaterals etc are required.	* oral test * Written Exam * practical * project work/field work	

SYLLABUS 2083**C. Mathematics****Class: 9**

	only) ➤ Geometrical problems related to above facts.					
6	Trigonometry: ➤ Concept of trigonometry ratios	2				
7	Statistics ➤ Collection of data, frequency table, histogram, ogives ➤ Arithmetic mean (individual and discrete data),	8				
	Total					

Full Marks: 75**Time: 3:00 hrs.****Specification Grid First term 2083**

S.N.	Content	No of items				T.N Items	Total Questions	Total Marks
		K	U	A	HA			
1.	Sets	1	1	1	1	4	1	6
2.	Arithmetic	2	2	3	2	9	3	14
3.	Menstruation	2	2	3	2	8	3	14
4.	Algebra	2	2	3	2	9	3	15
5.	Geometry	2	3	2	2	9	3	14
6.	Statistics	1	2	2	1	6	2	8
7.	Trigonometry	1	1	1	1	4	1	4
Total		11	13	14	11	49	16	75

Mid-Terminal Examination 2083

Unit	Topics	Per Iods	Teaching Methods	Teaching Materials	Evaluation techniques & tools	Rem.
1	Set ➤ Cardinality of sets (solution of word problems related to two sets and their Venn-diagram) ➤ diagram)	5				
2	Arithmetic ➤ Home arithmetic (bill of electricity, water, telephone, mobile, taxi fare etc)	8	* Q/A discussion * Research * Demonstration * visit related field if possible.	<u>Bill of related field</u>	* oral test * Written Exam * practical * project work /field work	
3	Mensuration ➤ Area of four walls, ceiling, floor of room. ➤ Cost estimation. ➤ Total cost	10	* Analysis and synthesis * Research * Q/A discussion * Demonstration * Problem solving * paper folding	Measurement tape, scale etc	* oral test * Written Exam * practical * project work /field work	
4.	Algebra ➤ Sequence and Series (geometric) ➤ H.C.F. and L.C.M. of algebraic expression like up to three algebraic expressions.	10	* Q/A discussion * Demonstration		* oral test * Written Exam * practical * project work /field work	
5.	Geometry ➤ Base angles of isosceles triangle and their relations, and its converse. ➤ The bisector of the vertical angle of an isosceles triangle is perpendicular bisector of base and its converse ➤ Similar Triangles (Relations between corresponding sides and angles)	8	* Demonstration * Practical * Analysis and synthesis * Research	Triangular shapes of different size but similar are required	* oral test * Written Exam * practical * project work /field work	
6.	Trigonometry ➤ Table of 0^0 to 90^0 and trigonometric calculations	4				
7.	Statistics * medians Quartiles and mode	6	Use statistical data available in school, class room and field work		* oral test * Written Exam * practical * project work /field work	
8.	Probability * Definition of basic terms, probability scale and use of probability * Theoretical and empirical probability * Probability of an experiment and an event	8				
	Total ETP	60				

Full Marks: 75

Time: 3:00 hrs.

Specification Grid Mid term 2083

S.N.	Content	No of items				T.N Items	Total Questions	Total Marks
		K	U	A	HA			
1.	Sets	1	1	1	1	4	1	6
2.	Arithmetic	2	2	3	2	9	3	13
3.	Menstruation	2	2	2	2	8	3	13
4.	Algebra	2	2	3	1	8	3	15
5.	Geometry	2	2	2	2	8	3	13
6.	Statistics and Probability	2	2	2	2	8	2	11
7.	Trigonometry	1	1	1	1	4	1	4
Total		11	13	14	11	49	16	75

Unit	Topics	Per Iods	Teaching Methods	Teaching Materials	Evaluation techniques & tools	Remarks
1	Set					
2	Arithmetic					
3	Mensuration ➤ Surface area and volume of Prism ➤ Area and volume of Cylinder and Sphere	8				
4.	Algebra ➤ Laws of indices ➤ Simplification of indices.	8	* Q\A discussion * demonstration * problem solving		* oral test * Written Exam * practical * project work /field work	
5.	Geometry ➤ Quadrilaterals: Properties of parallelogram (theoretically only) ➤ The St. lines joining the end points of same sides of equal and parallel lines are also equal and parallel ➤ Opposite angles and sides of parallelogram are equal ➤ Diagonals of parallelogram bisect each other ➤ Converse of above theorems ➤ Problems related to above theorems. ➤ problem related to quadrilateral	16	* Demonstration * Practical * Analysis and synthesis * Research	Paper or wooden shape of parallelogram etc are required. Geo board Geometry box	* oral test * Written Exam * practical * project work /field work	
6.	Trigonometry					
7	Statistics					
	Revision					

Full Marks: 75

Time: 3:00 hrs.

Specification Grid Second term 2083

S.N.	Content	No of items				T.N Items	Total Questions	Total Marks
		K	U	A	HA			
1.	Sets	1	1	1	1	4	1	6
2.	Arithmetic	2	2	3	2	9	3	13
3.	Mensuration	2	2	2	2	8	3	13
4.	Algebra	2	2	3	1	8	3	15
5.	Geometry	2	2	2	2	8	3	13
6.	Statistics and Probability	2	2	2	2	8	2	11
7.	Trigonometry	1	1	1	1	4	1	4
Total		11	13	14	11	49	16	75

Unit	Topics	Periods	Teaching Methods	Teaching Materials	Evaluation techniques & tools	Remarks
1	Set					
2	Arithmetic					
3	Mensuration					
4.	Algebra ➤ Solution of simultaneous equations. (substitution method, elimination method) ➤ verbal problems having two unknowns.	10	* question/answer discussion * Research, * practical * demonstration		* oral test * Written Exam * practical * project work /field work	
5.	Geometry ➤ Construction quadrilateral, trapezium and rhombus ➤ Circle:- Relation of chord and its perpendicular from center. ➤ Relation of line joining the centre and mid point of chord with the chord of a circle ➤ .Relation of centre and the perpendicular bisector of chord of circle. ➤ Relation of equal chords and their distance from the center of circle. ➤ Problem related to centre of circle and a chord.	27	* practical and demonstration * Analysis and synthesis * Research	Geo- board and rubber are required Circular sheet with chords and angle in them	* oral test * Written Exam * practical * project work /field work	
6.	Trigonometry					
7.	Statistics					
8.	Probability					

Full Marks: 75 Time: 3:00 hrs.
Specification Grid Annual exam 2083

SN	Area	Knowledge		Understanding		Application		Higher ability		Total no.of items	Total no.of question	Total marks	Total time (min)
		No.of item	Marks	No.of item	Marks	No.of item	Marks	No.of item	Marks				
1	Set	1	1	1	1	1	3	1	1	4	1	6	14
2	Arithmetic	2	2	2	3	3	5	2	3	9	3	13	31
3	Mensuration	2	2	2	3	2	5	2	3	8	3	13	31
4	Algebra	2	2	2	4	3	7	1	2	8	3	15	36
5	Geometry	2	2	2	3	2	5	2	3	8	3	13	31
6	Statistics and probability	2	2	2	3	2	4	2	2	8	2	11	27
7	Trigonometry	1	1	1	1	1	1	1	1	4	1	4	10
Total		12	12	12	18	14	30	11	15	49	16	75	180

TEST SPECIFICATION CHART (GRADE NINE)

A. INTERNAL ASSESSMENT: 25 Marks

S.N.	Areas of Evaluation	Marks	Guidelines for Evaluation
1.	Participation	3	This covers student attendance, participation in classroom activities and their performance on class work, homework and project works assigned to them. For this, the teacher needs to maintain the record and the same record is to be consulted to award the marks for this area.
2.	Listening Test	8	<p>Types of sound files: The sound files may contain lectures, talks, presentations, radio/TV broadcasts, podcasts/vodcasts, commentaries, interviews, conversations, short discussions, personal accounts (oral anecdotes, past experiences) narratives (e.g. radio dramas), instructions and directions, factual accounts (e.g. news reports, eye witness accounts) explanations, public announcements, weather forecast.</p> <p>There will be two listening tasks on two different sound files. Each task should consist of four questions.</p> <p>Note:</p> <ul style="list-style-type: none"> The sound files should be authentic and clearly articulated at be normal speed of delivery. Each sound file should be a maximum of 3 minutes long. The types of questions include MCQs, Matching, fill ups and short answer questions. <p>Alternative test method for students with hearing impairment: For the hearing-impaired students, any one of the tasks (Paragraph writing on a given topic, writing a letter or writing a description of something) can be given.</p> <p>Time: 20 minutes.</p>
3.	Speaking Test	8	<p>The speaking test will be administered practically. The test starts with a greeting and introduction to make the students feel comfortable. The speaking test consists of the following sections:</p> <p>1. Introduction and Interview (2 Marks) The students will be asked at least three questions on their personal affairs and immediate situation. (How are you preparing for the exam? What will you study after grade 9? What's your aim in life? Do you like English? Why/Why not?)</p> <p>2. Describing Pictures (3 Marks) The students will be given a picture or a set of pictures. They are expected to describe the picture/s in at least 6 sentences.</p> <p>3. Speaking on the given topic (3 Marks) The students will be given a topic like; my school, my hobby, my family etc. They will get a minute to think over the topic before speaking on it. This will also be done individually.</p> <p>Time: 10 to 15 minutes per student.</p> <p>Alternative test method for students with visual difficulties: For students with visual difficulties, ask them to narrate a sequence of events instead of task 2 'describing pictures' above.</p> <p>Alternative test method for students with speech and hearing difficulties: For students with speech and hearing difficulties, give a reading comprehension task worth 8 marks.</p>
4.	Score from Term Exams	6	3 Marks from each Terminal Test.

B. EXTERNAL ASSESSMENT: 75 Marks

Reading and writing skills will be assessed through a written test. Grammar is included in the writing section. The test will be based on the specification chart given below.

READING (40 Marks)

WRITING (35 Marks)

The assessment of reading skill follows the following structure:

1. **Reading 1:** One short reading text from the textbook with one type of comprehension question. **(5 Marks)**
Text Length: About 100 words.
2. **Reading 2:** One short reading text from the textbook with two types of comprehension questions. **(10 Marks)**
Text Length: About 200 words.
3. **Reading 3:** One short reading text not given in the textbook with two types of comprehension questions. **(10 Marks)**
Text Length: About 200 words.
4. **Reading 4:** One short reading text not given in the textbook with three types of comprehension questions. **(15 Marks)**
Text Length: About 300 words.

Notes:

- Text type for reading 3 and 4: story, notice, advertisement, product guide, letters, news stories, brochure, manuals, diary entry, biography, autobiography, essay, newspaper article, science article, book/film review, and other level appropriate texts.
- Total number of test items: 40
- Question types: True/False, Fill in the Gaps, Multiple Choice, Matching, Ordering, and Short Answer Questions.
- Except for short answer questions, the same types of questions should not be repeated in the two seen passages. This applies to the two unseen passages as well.
- Reading 4 should contain a test type for testing vocabulary.
- The comprehension questions (except questions for vocabulary) should cover Literal Comprehension (LC), Reorganization (R), Inference (I) and Evaluation and Reflection (E&R).
- *The distribution of comprehension questions should be based on the given table:*

Comprehension Type	No. of Questions
LC	16
R	8
I	8
E&R	3

The time for written test is 3 hours.

The assessment of writing skill follows the following structure:

1. **Guided Writing I:** Paragraph, description of tables/charts/diagrams, a set of instructions, recipe, menu, a set of rules and regulations, advertisement and notice. **(5 Marks)**
Number of Words: About 100 Words.
2. **Guided Writing II:** News story, skeleton story, message of condolence, message of congratulations, invitation letter, thank you letter, biography. **(5 Marks)**
Number of Words: About 100 Words.
3. **Free Writing I:** Paragraph (presenting view, opinion, experience, feeling), leave application, job application, dialogue. **(6 Marks)**
Number of Words: About 150 Words.
4. **Free Writing II:** Personal Letter, short essay, diary, newspaper article, book/film review, brochure/leaflet. **(8 Marks)**
Number of Words: About 200 Words.

Notes:

- Organization, coherence and cohesion, subject matter, appropriateness and correctness of language, range of vocabulary and layout will be assessed in the writing section.
- The type of writing task should not be similar to any of the reading text given in the test paper.

Grammar:

11 Marks

The grammar section should cover the following contents.

1. Articles
2. Prepositions
3. Tense
4. Connectives
5. Question Tags
6. Reported Speech
7. Voice
8. Conditional Sentences
9. Subject-verb Agreement
10. Interrogation and Negation
11. Causatives
12. Modals
13. Adjectives/Adverbs
14. Relative pronouns

Types of Questions:

1. **Reproduction:** This should cover tense, question tag, reported speech, voice, and interrogation and negation. **(6x1=6 Marks)**
2. **Multiple Choices (In a contextual passage):** This should contain articles, prepositions, connectives, conditional sentence, tense, subject verb agreement and causative verbs, adjectives and adverbs, modals and relative pronouns. **(10x0.5=5 Marks)**

Note: Multiple choice items should contain four alternative choices.

Units	Topics	Per iods	Teaching and Learning Procedures	Teaching Materials & Tools	Evaluation Tools & Techniques
1.	<p>Language Functions: Making Plans and Expressing Intentions. Theme: Travel and Holidays. Reading: Poon Hill Yoga Trek in Nepal, Stopping by Woods on a Snowy Evening. Grammar: Present Continuous</p> <ul style="list-style-type: none"> - Going to Future, - Simple Future, - Future Continuous. <p>Listening: Telephone Conversation. Speaking: Making plans and expressing intentions. Writing: Paragraph Writing, Letter Writing.</p>	11	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Silent Reading ❖ Explain ❖ Lecture ❖ Drill ❖ Group Work 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Flash Cards ❖ Word Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED Video 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dictation ❖ Exercise ❖ C.W, H.W.
2.	<p>Language Functions: Suggesting, Advising and Warning. Theme: Health and Hygiene. Reading: The Acceleration behind Tele-health Services, Health is Wealth. Grammar: Modals (Should, Ought to, had better), Conditionals type 2 & 3. Listening: Description about Personal Hygiene. Speaking: Suggesting, advising and warning. Writing: Paragraph Writing, Recipe Writing.</p>	11	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Simulation ❖ Silent Reading ❖ Explanation ❖ Group Work 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Flash Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED Video 	<p>Class Test: Units 1 & 2 Individual Project Work: Units 1 & 2</p>
3.	<p>Language Functions: Making Requests and Responding to Requests. Theme: Family, Market and Public Place. Reading: Thomas and Jerry, Dance? Grammar: Modals (Would, Could, Can). Listening: Conversation. Speaking: Making request and responding to requests. Writing: Letter to the Head teacher.</p>	11	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Silent Reading ❖ Group Work ❖ Drill 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Flash Cards ❖ Word Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED Video 	
4.	<p>Language Functions: Expressing Condolence and Sympathy. Theme: Life and Death. Reading: Death is a Fiction, Crossing the Bar. Grammar: Present Simple, Subject-verb Agreement. Listening: Conversation. Speaking: Expressing condolence and sympathy. Writing: Condolence, Email.</p>	12	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Silent Reading ❖ Sharing Ideas ❖ Simulation ❖ Pair Work 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Flash Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Newspaper Cutout ❖ Audio Files ❖ NCED Video 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dictation ❖ C.W, H.W.
5.	<p>Language Functions: Apologizing and Responding to an Apology. Theme: Ethics, Norms and Values. Reading: Why "I'm Sorry" Doesn't Always Translate, Jet Blue's Apology. Grammar: Present Continuous Tense. Listening: Conversation. Speaking: Apologizing and responding to an apology Writing: Interpretation of Charts, Letter Writing.</p>	12	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Silent Reading ❖ Explanation ❖ Drill ❖ Pair Work 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Flash Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED Video 	<p>Class Test: Units 3, 4 & 5 Group Project Work: Units 3, 4 & 5</p>

ENGLISH
Mid-Terminal Exam-2083

SYLLABUS: 2083
59 Days 28 % Weightage

Grade: Nine
Exam: Asoj 15-23

Units	Topics	Periods	Teaching and Learning Procedures	Teaching Materials & Tools	Evaluation Tools & Techniques
6.	Language Functions: Asking for Permission. Theme: Custom and Culture. Reading: Sky Burials, Surprising Customs. Grammar: Yes/No Question, Reported Speech. Listening: Description. Speaking: Asking for Permission. Writing: Essay.	11	❖ Aloud Reading ❖ Guessing Meaning ❖ Discussion ❖ Explanation	❖ Flash Cards ❖ Word Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED Video	❖ Dictation ❖ Presentation ❖ Practice ❖ C.W, H.W.
7.	Language Functions: Making, Accepting and Rejecting Offers. Theme: Ecology and Environment. Reading: How do Animals Spend the Winter?, A Message from Another Planet. Grammar: Conditional type 1. Listening: Description. Speaking: Making, accepting and rejecting offers. Writing: Paragraph Writing, Letter to the Editor.	11	❖ Silent Reading ❖ Explanation ❖ Guessing Meaning ❖ Drill	❖ Flash Cards ❖ Word Cards ❖ Cutout Diagrams ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED Video	❖ Dictation ❖ Presentation ❖ Practice ❖ C.W, H.W.
				Class Test: Units 6 & 7 Individual Project Work: Units 6 & 7	
8.	Language Functions: Describing People, Places and Objects. Theme: Science and Technology. Reading: Humanoid Robot Sophia says Technology provides endless Global opportunity, The Alternative Energy Sources. Grammar: Relative Clause. Listening: Conversation. Speaking: Describing Phenomena. Writing: News story, News Article.	11	❖ Discussion ❖ Silent Reading ❖ Guessing ❖ Analyzing ❖ Explanation	❖ Flash Cards ❖ Word Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Sample of News Story ❖ Audio Files ❖ NCED Video	❖ Dictation ❖ Practice ❖ C.W, H.W.
9.	Language Functions: Getting Things Done. Theme: Work and Leisure. Reading: The Ant and the Grasshopper, Leisure. Grammar: Causative Verbs. Listening: Conversation. Speaking: Getting things done. Writing: Interpretation of Charts, Essay.	11	❖ Silent Reading ❖ Simulation ❖ Guessing Meaning ❖ Explanation ❖ Group Work ❖ Drill	❖ Flash Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED Video	❖ Dictation ❖ Practice ❖ C.W, H.W.
10.	Language Functions: Locating Places. Theme: Travel and Tourism. Reading: Chitwan National Park, Up-Hill. Grammar: Prepositions. Listening: Flight Announcement. Speaking: Locating places. Writing: Account Writing, Rules and Regulations.	11	❖ Silent Reading ❖ Analyzing ❖ Guessing Meaning ❖ Explanation ❖ Role play	❖ Flash cards ❖ Word Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED Video	❖ Dictation ❖ Presentation ❖ C.W, H.W.
				Class Test: Units 8, 9 & 10 Group Project Work: Units 8,9 & 10	

ENGLISH
Second Terminal Exam-2083

SYLLABUS: 2083
52 Days 23% Weightage

Grade: Nine
Exam: Poush 19-26

Units	Topics	Per iods	Teaching and Learning Procedures	Teaching Materials & Tools	Evaluation Tools & Techniques
11.	Language Functions: Giving Instructions. Theme: Gadgets and Instruments. Reading: Save Your Smartphone, Weather Instruments. Grammar: Reported Speech: Statement and Imperative. Listening: Instructions. Speaking: Giving instructions. Writing: Recipe, Newspaper Article.	12	❖ Silent Reading ❖ Finding Vocabularies ❖ Text Analyzing ❖ Group Discussion	❖ Flash Cards ❖ Word Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED Video	❖ Dictation ❖ Practice ❖ C.W, H.W.
12.	Language Functions: Giving Directions. Theme: People and Places. Reading: Paulo Coelho, Madam and her Madam. Grammar: Articles. Listening: Giving Direction. Speaking: Conversation about giving directions. Writing: Book Review, Biography.	13	❖ Silent Reading ❖ Simulation ❖ Guessing Meaning ❖ Practice ❖ Group Work	❖ Flash Cards ❖ Word Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED Video	❖ Dictation ❖ Presentation ❖ C.W, H.W.
				Class Test: Units 11 & 12 Individual Project Work: Units 11 & 12	
13.	Language Functions: Describing Purpose and Function. Theme: Organization Profile and Authority. Reading: Asian Development Bank Institute, Congratulation Letter. Grammar: Connectives. Listening: Conversation. Speaking: Describing Purpose and function. Writing: Advertisement, Message of Congratulations.	12	❖ Silent Reading ❖ Explanation ❖ Guessing Meaning ❖ Drill	❖ Flash Cards ❖ Word Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED Video	❖ Dictation ❖ Practice ❖ C.W, H.W.
14.	Language Functions: Narrating Past Events. Theme: History and Civilization. Reading: The Maya Empire, The History of Money. Grammar: Simple Past: used to, Past Continuous, Past Perfect, Past Perfect Continuous Tense. Listening: Monologue. Speaking: Narrating Past events. Writing: Story, Essay.	13	❖ Silent Reading ❖ Explanation ❖ Guessing Meaning ❖ Group Work	❖ Flash Cards ❖ Word Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED Video	❖ Dictation ❖ Presentation ❖ Practice ❖ C.W, H.W.
				Class Test: Units 13 & 14 Group Project Work: Units 13 & 14	

Units	Topics	Periods	Teaching and Learning Procedures	Teaching Materials & Tools	Evaluation Tools & Techniques
15.	<p>Language Functions: Talking about Past action with Present significance.</p> <p>Theme: People and Lifestyle.</p> <p>Reading: The Diary of a Young girl, The Rautes.</p> <p>Grammar: Present Perfect, Present Perfect Continuous Tense.</p> <p>Listening: Description.</p> <p>Speaking: Talking about past action with present significance.</p> <p>Writing: Diary Writing, Essay Writing.</p>	13	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Silent Reading ❖ Explain ❖ Drill ❖ Group Discussion 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Flash Cards ❖ Word Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED Video 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dictation ❖ Practice ❖ C.W, H.W.
16.	<p>Language Functions: Expressing Ability.</p> <p>Theme: Games and Sports.</p> <p>Reading: The Wimbledon, Sports.</p> <p>Grammar: Question Tag, Negation.</p> <p>Listening: Radio News.</p> <p>Speaking: Expressing Ability and Inability.</p> <p>Writing: News Story, Paragraph Writing.</p>	12	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Silent Reading ❖ Simulation ❖ Guessing Meaning ❖ Practice ❖ Group Work 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Flash Cards ❖ Word Cards ❖ Sample of News article ❖ Chart of 5W+1H ❖ Audio Files ❖ NCED Video 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dictation ❖ Presentation ❖ C.W, H.W.
<p>Class Test: Units 15 & 16 Individual Project Work: Units 15 & 16</p>					
17.	<p>Language Functions: Expressing Degrees of Certainty.</p> <p>Theme: Global Warming and Climate Change.</p> <p>Reading: Movie Review: "Chasing Ice."</p> <p>Grammar: Simple Future, Future Perfect, Future Perfect Continuous, WH Questions including Reported Speech.</p> <p>Listening: Weather Report.</p> <p>Speaking: Expressing degree of Certainty.</p> <p>Writing: Movie Review, Notice Writing.</p>	12	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Silent Reading ❖ Explanation ❖ Guessing Meaning ❖ Drill ❖ Group Work 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Flash Cards ❖ Word Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED video 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dictation ❖ Practice ❖ C.W, H.W.
18.	<p>Language Functions: Making Comparison.</p> <p>Theme: Transportation and Communication.</p> <p>Reading: Wright Brothers, Rickshaw Ride</p> <p>Grammar: Adjectives and Adverbs.</p> <p>Listening: Conversation.</p> <p>Speaking: Making Comparison.</p> <p>Writing: Interpretation of Charts, Account Writing.</p>	11	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Silent Reading ❖ Simulation ❖ Lecture ❖ Group Work 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Flash Cards ❖ Word Cards ❖ Pictures ❖ Dictionary ❖ Audio Files ❖ NCED video 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dictation ❖ Presentation ❖ Practice ❖ C.W, H.W.
<p>Class Test: Units 17 & 18 Group Project Work: Units 17 & 18</p>					

THE END

विषय : नेपाली

पूर्णाङ्क : ७५

समय : ३ घण्टा

क्र. सं.	क्षेत्र (पढाइ र लेखाइ)	परीक्षणीय पक्ष	ज्ञान	बोध	प्रयोग	उच्च दक्षता	प्रश्न सङ्ख्या र अङ्क भार			स्पष्टीकरण
							जम्मा सङ्ख्या	उत्तर लेख्नुपर्ने प्रश्न सङ्ख्या	अङ्क भार	
१.	शब्दभण्डार	शब्दार्थ	१				१	१	२	पाठमा प्रयोग भएका कुनै ४ ओटा शब्द (तत्सम २, तद्भव १, आगन्तुक १) र तिनको अर्थ दिई जोडा मिलाउन लगाउन
		शब्द पहिचान	१				१	१	२	अनुच्छेदबाट पर्यायवाची शब्द १, विपरीतार्थी शब्द १ अनेकार्थी/श्रुतिसमभिन्नार्थी शब्दमध्ये १ र सिङ्गो शब्द/समूहवाची/लघुतावाची शब्दमध्ये १ शब्द पहिचान गरी लेख्न लगाउन
		वाक्य रचना			१		१	१	२	अनुच्छेदबाट उखान वा टुक्कामध्ये कुनै १ र अनुकरणात्मक वा प्राविधिक/पारिभाषिकमध्ये १ शब्द पहिचान गरी अनुच्छेदको भन्दा फरक वाक्यमा प्रयोग गर्न लगाउने
२.	वर्णविन्यास	शुद्ध शब्द पहिचान	१				१	१	१	पाठमा प्रयोग भएका व/व, श/ष/स, पञ्चम वर्ण, 'र' का विविध रूप प्रयोग भएका शब्द समूहमध्ये कुनै २ ओटा शब्द समूहबाट शब्द पहिचान गरी लेख्न लगाउन
		वाक्य सम्पादन			१		१	१	२	एउटा शब्दमा एउटा मात्र अशुद्धि पर्ने गरी ह्रस्व १, दीर्घ १, लेख्य चिह्नमध्येबाट १, पदयोग/पदवियोग, चन्द्रबिन्दु/शिरबिन्दु, य/ए, छ्य/क्ष, ग्य/ज्ञ मध्ये १ पर्ने गरी अशुद्ध वाक्य दिई शुद्ध पारेर लेख्न लगाउने
३.	भाषिक संरचना	पदवर्ग पहिचान	१				१	१	३	बढीमा ४ वाक्य दिएर नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रियापदबाट ४ र क्रियायोगी, नामयोगी, संयोजक, विस्मयादिबोधक, निपातबाट २ ओटा शब्द पर्ने गरी रेखाङ्कित गरी पदको वर्ग पहिचान गर्न लगाउने (यसमा कुनै एक शब्द पदवर्ग विचलन भएको दिने)
		काल/पक्ष र अर्थ			१		१	१	२	कालका कुनै एक पक्षका ४ वाक्यको अनुच्छेद दिई निर्देशनअनुसार परिवर्तन गर्न लगाउने
		शब्दनिर्माण			१		२	२	४	(क) बढीमा ३ वाक्यसम्मको अनुच्छेद दिई अनुच्छेदबाट २ ओटा उपसर्ग र २ ओटा प्रत्यय व्युत्पन्न शब्द पहिचान गरी निर्माण प्रक्रियासमेत देखाउन लगाउने (यसरी प्रश्न निर्माण गर्दा पाठ्यक्रमले निर्देश गरेका उपसर्ग र प्रत्ययभिन्नबाट पर्ने गरी सोध्ने) (ख) बढीमा ३ वाक्यसम्मको अनुच्छेद दिई अनुच्छेदबाट एउटा समस्त शब्द पहिचान गरी विग्रह गर्ने र एउटा विग्रह पदावली पहिचान गरी समस्त शब्द बनाउने र द्वित्व भएर बनेका कुनै २ शब्द पहिचान गरी निर्माण प्रक्रिया देखाउन लगाउने
		वाक्यान्तरण			१		१	१	४	संश्लेषण/विश्लेषण १, वाच्यबाट १, प्रेरणार्थकबाट १, प्रत्यक्ष कथन/अप्रत्यक्ष कथनबाट १ वाक्य पर्ने गरी ४ प्रश्न दिई

								कोष्ठकको निर्देशनका आधारमा वाक्य परिवर्तन गर्न लगाउने]
		भाव/अर्थ		१	२	१	२	कुनै २ प्रश्न सोधी १ को उत्तर लेख्न लगाउने (क) शीर्षक दिएर क्रियाको भाव/अर्थ (सामान्यार्थ, इच्छार्थ, सङ्केतार्थ, सम्भावनार्थ र आज्ञार्थ) मध्ये कुनै एकको प्रयोग गरी ४ वाक्यमा वर्णन गर्न लगाउने (ख) लिङ्ग, वचन, पुरुष र आदरमध्ये कुनै १ बाट अनुच्छेद दिई निर्देशनअनुसार अनुच्छेद पुनर्लेखन गर्न लगाउने
४.	पठन बोध	भाषिक संरचना पहिचान र प्रयोग (दृष्टांश)		१	१	१	४	पाठ्यपुस्तकमा समाविष्ट गद्य विधाबाट बढीमा १२५ शब्दसम्मको अनुच्छेद दिई (क) गद्यांशबाट करण वा अकरण वाक्य दिई वाक्य परिवर्तन गर्न लगाउने (ख) कारक र विभक्ति प्रयोग भएको कुनै शब्दलाई रेखाङ्कन गरी कारक र विभक्ति दुवै पहिचान गर्न लगाउने (ग) गद्यांशको कुनै वाक्य दिई उद्देश्य र विधेय पहिचान गर्न लगाउने वा कुनै आलङ्कारिक वाक्य/अंश दिई व्याकरणिक पदक्रममा परिवर्तन गर्न लगाउने वा व्याकरणिक पदक्रम मिलेको वाक्य दिई आलङ्कारिक पदक्रममा वाक्य परिवर्तन गर्न लगाउने (घ) गद्यांशको कुनै एउटा वाक्य दिई सरल, संयुक्त र मिश्रमध्ये कुनै एकमा परिवर्तन गर्न लगाउने
		बोध प्रश्नोत्तर		१	१	१	४	बढीमा १५० शब्दसम्मको अनुच्छेद (अदृष्टांश) दिई १ वा २ वाक्यमा उत्तर आउने तथ्यपरक, सन्दर्भबोधक, प्रतिक्रियाबोधकबाट कम्तीमा १/१ प्रश्न पर्ने गरी ४ ओटा प्रश्नसोधेर उत्तर लेख्न लगाउने
५.	निर्देशित रचना	कथा/जीवनी वा वादविवाद/संवाद/मनोवाद		१	२	१	४	बुँदाका आधारमा कथा/जीवनीबाट १ र वादविवाद/संवाद/मनोवाद मध्येबाट १ गरी २ ओटा प्रश्न सोधी कुनै १ प्रश्नको उत्तर लेख्न लगाउने
६.	व्यावहारिक लेखन	कार्यालयीय चिठी/निवेदन /ट यावसायिक चिठी/सम्पादकलाई चिठी, समाचार लेखन/विज्ञापन/निमन्त्रणापत्र		१	२	१	४	कार्यालयीय चिठी/निवेदन/व्यावसायिक चिठी/सम्पादकलाई चिठीमध्येबाट १ र समाचार लेखन/ विज्ञापन/निमन्त्रणापत्र लेखनबाट १ गरी २ ओटा प्रश्न सोधी कुनै १ प्रश्नको उत्तर लेख्न लगाउने
७.	बुँदा टिपोट (दृष्टांश)	बुँदा टिपोट		१	१	१	२	पाठ्यपुस्तकमा समाविष्ट गद्य विधाका पाठबाट बढीमा १०० शब्दसम्मको गद्यांश दिई ४ ओटा बुँदा टिपोट गर्न लगाउने

क्र.	सारांश लेखन (दृष्टांश)	सारांश लेखन			१	१	१	३	पाठ्यपुस्तकमा समाविष्ट गद्य विधाका पाठबाट बढीमा १०० शब्दसम्मको गद्यांश दिई एक तृतीयांशमा सारांश लेख्न लगाउने
९.	पाठगत बोध	बोध उत्तर लेखन		१		२	२	४+	(क) पाठ्यपुस्तकका कथा वा कविता विधाबाट कुनै अंश दिएर सन्दर्भ, विषयवस्तु, परिवेश, सन्देश, तर्क, पात्रको चरित्र, तुलना आदिमा आधारित ५/६ वाक्यमा उत्तर आउने खालका २ ओटा प्रश्न सोधी उत्तर लेख्न लगाउने (ख) पाठ्यपुस्तकका निबन्ध वा जीवनी वा रूपक विधाबाट कुनै प्रसङ्गको एक अनुच्छेद दिएर सन्दर्भ, विषयवस्तु, परिवेश, सन्देश, तर्क, चरित्र तथा स्वभावमा आधारित ५/६ वाक्यमा उत्तर आउने खालका २ ओटा प्रश्न सोधी उत्तर लेख्न लगाउने
		तार्किक उत्तर लेखन			१	१	१	४	पाठ्यपुस्तकमा प्रयुक्त पाठका शीर्षक/पात्र/चारित्रिक विशेषता/सन्दर्भ/घटना/परिवेश/समस्या/अनुमानमा आधारित कुनै १ प्रश्न सोधी तार्किक उत्तर लेख्न लगाउने
१०.	भावविस्तार/व्याख्या	भावविस्तार/व्याख्या			१	२	१	४	पाठ्यपुस्तकमा भएका पाठबाट कुनै २ ओटा पङ्क्ति दिई कुनै १ को भाव विस्तार वा व्याख्या गर्न लगाउने
११.	समीक्षात्मक उत्तर	समीक्षात्मक उत्तर लेखन			१	२	१	७	पाठ्यपुस्तकमा प्रयुक्त कथा, कविता, जीवनी, निबन्ध र एकाङ्की विधाका पाठमध्ये फरक फरक २ विधाबाट सन्दर्भ दिई समीक्षात्मक उत्तर आउने २ ओटा प्रश्न सोधेर कुनै १ प्रश्नको उत्तर लेख्न लगाउने
१२.	निबन्ध लेखन	निबन्ध लेखन			१	३	१	७	आत्मपरक १ र वस्तुपरक २ पर्ने गरी कुनै ३ शीर्षक दिई कुनै १ शीर्षकमा १५० शब्दसम्मको निबन्ध लेख्न लगाउने
प्रश्न बनाउँदा पाठ नदोहोरिने गरी बनाउनुपर्ने छ ।									
कक्षा ९ का लागि प्रश्नपत्र निर्माण गर्दा कक्षा १० को विशिष्टीकरण तालिकालाई आधार मानी कक्षा ९ का सबै विषयक्षेत्र समेट्ने गरी प्रश्न निर्माण गर्नुपर्ने छ ।									

द्रष्टव्य

- (क) ज्ञान : विशिष्ट तथ्य, प्राप्त सूचना, पुनः स्मरण र प्रतिक्रियाको मूल्याङ्कन गर्ने खालका प्रश्न यसअन्तर्गत सोधिने छन् ।
(ख) बोध : विद्यार्थीले सिकाइका क्रममा बोध गरेका कुराको मूल्याङ्कन गर्ने खालका प्रश्न यसअन्तर्गत सोधिने छन् ।
(ग) प्रयोग : यसमा प्रयोग गर्ने, संयोजन गर्ने र व्यावहारिक क्षमतासम्बन्धी प्रश्न सोधिने छन्।
(घ) उच्च दक्षता : व्याख्या, विश्लेषण, तर्क र समीक्षा जस्ता क्षमतासम्बन्धी प्रश्न यसअन्तर्गत सोधिने छन् ।

प्रथम त्रैमासिक परीक्षा (First Terminal Examination)

पाठ	शीर्षक (पाठ्यवस्तु)	घण्टी	उद्देश्य	शिक्षण सामग्री	शिक्षण विधि तथा क्रियाकलप	मूल्याङ्कन
१	मेघ बिजुली विवाह (कविता) * कवि परिचय र विशेषता * लयबद्ध वाचन * शब्दोच्चारण, शब्दार्थ र वाक्यमा प्रयोग * भाव बोध * व्याख्या तथा अभ्यास छलफल * व्याकरण शिक्षण (सुनाई)	११	कविको परिचय र विशेषता बताउन, निर्दिष्ट कविता गति यति मिलाइ लयबद्ध रूपमा वाचन गर्न, कवितामा प्रयुक्त नवीन शब्दको उच्चारण गर्न, नवीन शब्दको अर्थ भन्नु, नवीन शब्दको वाक्यमा प्रयोग गर्न, निर्दिष्ट कविताको पाठ्यांशगत र समष्टिगत भाव बताउन, निर्दिष्ट कविताका महत्वपूर्ण अंशको व्याख्या गर्न, अभ्यास लेखन गर्न, व्याकरण गर्न, पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न	कविको तस्वर, उच्चारणमा कठिन हुने शब्द सुचि, अर्थ पत्ती, शब्द पत्ती, वाक्यपत्ती, गोजी तालिका, कविताका महत्वपूर्ण अंशहरु, व्याख्याका नमुनाहरु फलाटिन पाटी	प्रश्नोत्तर छलफल समस्या समाधान अन्तरक्रिया निगमन अन्वेषण समूहकार्य सिर्जनात्मक विधि	निरीक्षण प्रश्नोत्तर कक्षाकार्य कविता रचना गर्न लगाउने गृहकार्य अभ्यास गर्न लगाउने एकाइ परीक्षा
२	स्वाद (कथा) * कथाकारको परिचय र विशेषता * श्रुतिबोध, श्रुतिरचना, श्रुतिसारांश * शब्दार्थ, शब्दभण्डार, शब्दप्रयोग र वर्ण विन्यास * मौन पठन र पठनबोध भाव व्याख्या र विवेचना * मौखिक कथा रचना, निर्देशन * लिखित कथा रचना * व्याकरण शिक्षण सुनाई	११	कथाकारको परिचय र विशेषता बताउन, श्रुतिबोधात्मक अभ्यास गर्न पाठलाई शुद्ध उच्चारण गरी सस्वरवाचन गर्न पाठमा भएका कठिन शब्दहरुको अर्थ बताइ प्रासङ्गिक प्रयोग गर्न पाठको मौन पठन गरी पठन बोधात्मक अभ्यास गर्न पाठका विशिष्ट पङ्क्ति एवम् कथ्यको व्याख्या र विवेचना गर्न कथा रचना सम्बन्धी सिर्जनात्मक अभ्यास गर्न व्याकरण गर्न पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न	प्रासङ्गिक चित्र र उच्चारणमा कठिन हुने शब्दसूची गोजी तालिका शब्द पत्ती अर्थ पत्ती वाक्य पत्ती विविध बोध प्रश्नको सूची नमुना उत्तर पत्ती व्याख्या पत्ती कथ्य रचना नमुना निर्देशित रचनाका लागि बुँदा तालिका र फलाटिन पाटी	प्रश्नोत्तर प्रवचन छलफल समस्या समाधान प्रदर्शन सिर्जनात्मक विधि अन्तक्रिया परियोजना विधि	निरीक्षण प्रश्नोत्तर कथा लेखन लगाउने कक्षाकार्य अभ्यास लेखन लगाउने बुँदाका आधारमा कथा रचना गर्न लगाउने एकाइ परीक्षा गृहकार्य
३	करेसाबारी (निबन्ध) * परिचय र शब्दार्थ शिक्षण * निबन्ध शिक्षण र लेखन * मूलभाव र व्याख्या * अभ्यास छलफल * व्याकरण शिक्षण * सुनाई	१०	निबन्धको परिचय बताउन, कठिन शब्दहरुको शब्दार्थ बताउन पठनबोधात्मक अभ्यास गर्न निबन्ध रचना सम्बन्धी सिर्जनात्मक अभ्यास गर्न व्याकरण गर्न करेसाबारीको फाइदा एवम् स्वस्थ जीवनका लागि करेसाबारीको भूमिका पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न	करेसाबारीको चित्र, शब्द पत्ती, अर्थ पत्ती, वाक्य पत्ती, गोजी तालिका, मौसम अनुसारका तरकारीहरुको तालिका बनाएर वर्गीकरण गरिएको तालिका, फलाटिन पाटी	क्षेत्र भ्रमण समस्या समाधान अन्तक्रिया, छलफल, प्रश्नोत्तर भाषा पाठ्यपुस्तक विधि शुद्धिकरण विधि, खोज विधि समूहकार्य विधि	निरीक्षण, प्रश्नोत्तर, निबन्ध लेखन लगाउने कक्षाकार्य अभ्यास गर्न लगाउने गृहकार्य एकाइ परीक्षा

४	निवेदन (निवेदन) * परिचय र प्रकार शब्दार्थ शिक्षण * प्रस्तुति र छलफल * चिठी लेखन * अभ्यास छलफल * व्याकरण शिक्षण * सुनाई	९	शब्दार्थ भन्न वाक्यमा प्रयोग गर्न, विषयवस्तु भन्न, चिठी लेख्न, अभ्यास लेख्न, व्याकरण गर्न पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न	चिठीका विभिन्न नमुना शब्द पत्ती, अर्थ पत्ती, वाक्य पत्ती, गोजी तालिका, फलाटिन पाटी	समूहकार्य विधि सिर्जनात्मक विधि खोज विधि निर्देशित कथन तथा लेखन विधि प्रश्नोत्तर विधि, छलफल विधि	निरीक्षण प्रश्नोत्तर चिठी लेख्न लगाउने कक्षा कार्य, गृहकार्य एकाइ परीक्षा अभ्यास गर्न लगाउने
५	* सत्यमोहन जोशी (जीवनी) * शब्दार्थ शिक्षण र * सस्वरवाचन * जीवनी शिक्षण * व्याख्या र विवेचना * बुँदाका आधारमा जीवनी लेखन * अभ्यास छलफल * व्याकरण शिक्षण * सुनाई	१०	परिचय र विशेषता बताउन शब्दार्थ भन्न जीवनी पढ्न र लेख्न बुँदाका आधारमा जीवनी लेखन गर्न अभ्यास लेख्न व्याकरण गर्न पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न	सत्यमोहन जोशीको चित्र, शब्द पत्ती, अर्थ पत्ती, वाक्य पत्ती, गोजी तालिका, रचित पुस्तकहरु, विविध बोध प्रश्नहरुको सूची	छलफल, खोज विधि प्रश्नोत्तर, परियोजना विधि पाठ्यपुस्तक विधि आगमन विधि व्याकरण अनुवाद विधि सम्प्रेषणात्मक विधि	निरीक्षण कक्षाकार्य गृहकार्य बुँदाका आधारमा जीवनी लेख्न लगाउने एकाइ परीक्षा अभ्यास गर्न लगाउने
		५१	पुनरावृत्ति	८		

मध्य त्रैमासिक परीक्षा (Mid Terminal Examination)

पाठ	शीर्षक (पाठ्यवस्तु)	घण्टी	उद्देश्य	शिक्षण सामग्री	शिक्षण विधि तथा क्रियाकलप	मूल्याङ्कन
६	पर्यावरण सन्तुलन (संवाद) * परिचय प्रकार र * शब्दार्थ शिक्षण * प्रस्तुतीकरण र छलफल * अभ्यास छलफल * व्याकरण शिक्षण * सुनाई	९	संवादको हाउभाउ सहित पात्रगत रुपमा सामुहिक सस्वरवाचन गर्न,, शब्दार्थ भन्न र वाक्यमा प्रयोग गर्न, संवाद लेखन गर्न, अभ्यास लेखन, व्याकरण गर्न, पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न	संवादको नमूना शब्दपत्ती अर्थपत्ती वाक्यपत्ती गोजी तालिका	प्रश्नोत्तर छलफल, अन्वेषण समस्या समाधान अन्तक्रिया प्रदर्शन अन्तरक्रिया	कक्षाकार्य गृहकार्य कुनै शीर्षकमा संवाद लेखन लगाउने अभ्यास गर्न लगाउने एकाइ परीक्षा
७	कालजित र अजङ्गको राक्षसको कथा (कथा) * श्रुतिबोध, * श्रुतिरचना, श्रुतिसारांश उच्चारण, सस्वर पठन * शब्दार्थ, शब्दभण्डार, शब्दप्रयोग र वर्ण विन्यास * मौन पठन र पठनबोध * भाव व्याख्या र विवेचना * मौखिक कथा रचना, निर्देशन * कथारचना लिखित कथा रचना * व्याकरण शिक्षण * सुनाई	११	कथाकारको परिचय र विशेषता बताउन, श्रुतिबोधात्मक अभ्यास गर्न, पाठलाई शुद्ध उच्चारण गरी सस्वरवाचन गर्न, पाठमा भएका कठिन शब्दहरूको अर्थ बताइ प्रासङ्गिक प्रयोग गर्न, पाठको मौन पठन गरी पठन बोधात्मक अभ्यास गर्न, पाठका विशिष्ट पङ्क्ति एवम् कथ्यको व्याख्या र विवेचना गर्न, कथा रचना सम्बन्धी सिर्जनात्मक अभ्यास गर्न, व्याकरण शिक्षण गर्न, पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न	प्रासङ्गिक चित्र र दैनिक सामग्री शब्दसूची गोजी तालिका शब्द पत्ती अर्थ पत्ती, वाक्य पत्ती विविध बोध प्रश्नको सूची नमुना उत्तर पत्ती नमुना व्याख्या पत्ती कथ्य रचना नमुना निर्देशित रचनाका लागि बुँदा तालिका र फलाटिन पाटी विशिष्ट पङ्क्तिहरूको सूची	कथा कथन प्रश्नोत्तर छलफल सिर्जनात्मक विधि समूहकार्य विधि पाठ्यपुस्तक विधि	मौखिक परीक्षण कक्षाकार्य बुँदाका आधारमा कथा लेखन लगाउने प्रयोगात्मक परीक्षा गृहकार्य एकाइ परीक्षा
८	सारङ्गीमा देश (कविता) *कविको परिचय र विशेषता * गति, यति र लयबद्ध वाचन * शब्दोच्चारण, शब्दार्थ र वाक्यमा प्रयोग * भाव बोध अभ्यास छलफल * व्याकरण शिक्षण सुनाई	१०	कविता गतियति मिलाई लयबद्ध वाचन गर्न, कवितामा प्रयुक्त कठिन शब्दको उच्चारण गर्न, कवितामा प्रयुक्त नवीन शब्दको अर्थ भन्न, नवीन शब्दलाई वाक्यमा प्रयोग गर्न निर्दिष्ट कविताको पद्यांशगत र समष्टिगत भाव बताउन, निर्दिष्ट कविताका महत्वपूर्ण अंशको व्याख्या गर्न, अभ्यास लेखन, व्याकरण गर्न पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न	कविको तस्विर परिचय सहित, सम्बन्धित कविता शब्द पत्ती, अर्थ पत्ती, वाक्य पत्ती, गोजी तालिका, कविताका महत्वपूर्ण अंशहरू, फलाटिन पाटी	व्याख्यान समस्या समाधान प्रदर्शन छलफल प्रश्नोत्तर सिर्जनात्मक पाठ्यपुस्तक	निरीक्षण प्रश्नोत्तर कक्षाकार्य गृहकार्य लिखित एकाइ परीक्षा
९	कञ्चनजङ्घालाई नियाल्दा (नियात्रा) * निबन्धकारको परिचय र विशेषता * शब्दार्थ शिक्षण * निबन्ध शिक्षण र लेखन * मूलभाव * अभ्यास छलफल * व्याकरण शिक्षण सुनाई	१०	निबन्धकारको परिचय र विशेषता भन्न, निबन्धको शुद्ध सस्वरवाचन गर्न, कठिन शब्दको अर्थ भन्न र वाक्यमा प्रयोग गर्न, विषयवस्तु भन्न, आशय बताउन, अभ्यास लेखन, व्याकरण गर्न, पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न	कञ्चनजङ्घा हिमालको तस्वीर शब्द पत्ती, व्याख्याको नमुना, व्याख्या पत्ती, विवेचनात्मक प्रश्न र उत्तरको नमुना, कथ्य रचना नमुना र निर्देशित रचनाका लागि बुँदा, अर्थ पत्ती, वाक्य पत्ती, गोजी तालिका, फलाटिन पाटी	छलफल प्रश्नोत्तर समस्या समाधान अन्तरक्रिया प्रदर्शन अन्वेषण क्षेत्र भ्रमण	कक्षाकार्य गृहकार्य प्रश्नोत्तर एकाइ परीक्षा निरीक्षण
१०	विद्यार्थीको व्यक्तित्व विकासमा विद्यालयको भूमिका (वक्तृता)	९	परिचय र प्रकार भन्न	वक्तृताको नमूना शब्दपत्ती अर्थपत्ती	छलफल समस्या समाधान	निरीक्षण प्रश्नोत्तर कक्षाकार्य

<ul style="list-style-type: none"> * परिचय, प्रकार र शब्दार्थ शिक्षण * आलो पालो वक्तृव्य दिन * कक्षा स्तरीय प्रतियोगिता * मन्तव्य लेखन अभ्यास छलफल * व्याकरण शिक्षण सुनाई 	<p>शब्दार्थ भन्न र वाक्यमा प्रयोग गर्न, निर्दिष्ट विषयमा मन्तव्य राख्न</p> <p>कक्षास्तरीय वक्तृता आयोजना गरी आलोपालो मन्तव्य राख्न अभ्यास लेख्न व्याकरण गर्नु</p> <p>पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न</p>	<p>वाक्यपत्ती</p> <p>गोजी तालिका</p> <p>फलाटिन पाटी</p>	<p>प्रवचन प्रदर्शन प्रश्नोत्तर</p>	<p>गृहकार्य अभ्यास गर्न लगाउने एकाइ परीक्षा</p>
	४९ पुनरावृत्ति			

दोस्रो त्रैमासिक परीक्षा (Second Terminal Examination)

पाठ	शीर्षक (पाठ्यवस्तु)	घण्टी	उद्देश्य	शिक्षण सामग्री	शिक्षण विधि तथा क्रियाकलप	मूल्याङ्कन
११	समय पीडा (कथा) * कथाकारको परिचय र विशेषता * शब्दार्थ शिक्षण र सस्वरवाचन * कथाको विश्लेषण * मौन पठन र पठनबोध * भाव व्याख्या र विवेचना * मौखिक कथा रचना, निर्देशन कथा रचना लिखित कथा रचना * व्याकरण शिक्षण सुनाई	११	कथाकारको परिचय र विशेषता बताउन श्रुतिबोधात्मक अभ्यास गर्न पाठलाई शुद्ध उच्चारण गरी सस्वरवाचन गर्न, पाठमा भएका कठिन शब्दहरूको अर्थ बताइ प्रासङ्गिक प्रयोग गर्न, पाठको मौन पठन गरी पठन बोधात्मक अभ्यास गर्न, पाठका विशिष्ट पङ्क्ति एवम् कथ्यको व्याख्या र विवेचना गर्न, कथा रचना सम्बन्धी सिर्जनात्मक अभ्यास गर्न, व्याकरण शिक्षण गर्न पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न	कथाकारको तस्वीर, उच्चारणमा कठिन हुने शब्दसूची, गोजी तालिका शब्द पत्ती, अर्थ पत्ती, वाक्य पत्ती, विविध बोध प्रश्नको सूची नमुना उत्तर पत्ती, नमुना व्याख्या पत्ती, विशिष्ट पङ्क्तिहरूको सूची विवेचनात्मक प्रश्न र उत्तरको नमुना, निर्देशित रचनाका लागि बुँदा तालिका परिभाषा नमुना, कथ्य रचना नमुना,	निगमन, प्रश्नोत्तर समस्या समाधान छलफल अन्वेषण प्रवचन अन्तक्रिया प्रदर्शन	मौखिक परीक्षण कक्षाकार्य प्रयोगात्मक परीक्षा गृहकार्य एकाइ परीक्षा
१२	माइकल फेराडे (जीवनी) * शब्दार्थ शिक्षण र सस्वरवाचन * जीवनी शिक्षण * व्याख्या र विवेचना * बुँदाका आधारमा जीवनी लेखन * अभ्यास छलफल * व्याकरण शिक्षण सुनाई	१०	परिचय बताउन शब्दार्थ बताउन जीवनी भन्न र लेखन अभ्यास लेखन व्याकरण गर्न जीवनीबाट प्राप्त गर्न प्रेरणा बताएर कर्मशील र लगनशील बन्न प्रेरित गर्न । पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न	माइकल फेराडेको तस्वीर, शब्द पत्ती, अर्थ पत्ती, वाक्य पत्ती, गोजी तालिका फलाटिन पाटी	प्रश्नोत्तर निगमन छलफल अन्तक्रिया समस्या समाधान प्रदर्शन	कक्षाकार्य गृहकार्य बुँदाका आधारमा जीवनी लेखन लगाउने लिखित र प्रयोगात्मक परीक्षा अभ्यास गर्न लगाउने एकाई परीक्षा
१३	कार्यालयीय चिठी (चिठी) * परिचय र शब्दार्थ शिक्षण * प्रस्तुति र छलफल चिठी लेखन * अभ्यास छलफल * व्याकरण शिक्षण सुनाई	८	शब्दार्थ भन्न र वाक्यमा प्रयोग गर्न विषयवस्तु भन्न कठिन शब्दको उच्चारण गर्न र वाक्यमा प्रयोग र अर्थ भन्न भाव बताउन र व्याख्या गर्न अभ्यास लेखन, व्याकरण गर्न पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न	चिठीको नमुनाहरू शब्दपत्ती अर्थपत्ती वाक्यपत्ती गोजी तालिका फलाटिन पाटी	प्रवचन समस्या समाधान निगमन प्रश्नोत्तर छलफल अन्वेषण, भाषा पाठ्यपुस्तक	कक्षाकार्य गृहकार्य अभ्यास गर्न लगाउने एकाइकी लेखन लगाउने
१४	नेपाली लोकबाजा (निबन्ध)	१०	परिचय र विशेषता बताउन	उच्चारणमा कठिन हुने शब्दसूची गोजी तालिका	प्रस्तावित विधि प्रश्नोत्तर निगमन	निरीक्षण प्रश्नोत्तर कक्षाकार्य

<ul style="list-style-type: none"> * परिचय र विशेषता * सस्वरवाचन शब्दोच्चारण शब्दार्थ र वाक्यमा प्रयोग * भाव व्याख्या * अभ्यास छलफल * व्याकरण शिक्षण सुनाई 			<p>गति यति लय मिलाएर वाचन गर्न कठिन शब्दको उच्चारण गर्न कठिन शब्दहरूको अर्थ भन्नु निबन्ध लेखन गर्न अभ्यास लेखन व्याकरण लेखन पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न</p>	<p>शब्द पत्ती अर्थ पत्ती, वाक्य पत्ती नमुना उत्तर पत्ती बोधात्मक प्रश्न र उत्तरको नमुना</p>	<p>प्रदर्शन निराकरणात्मक प्रवचन छलफल अन्तरक्रिया</p>	<p>निबन्ध रचना गर्न लगाउने गृहकार्य अभ्यास गर्न लगाउने एकाइ परीक्षा</p>
		४९ कार्य घण्टा				

वार्षिक परीक्षा (Final Examination)

पाठ	शीर्षक (पाठ्यवस्तु)	घण्टी	उद्देश्य	शिक्षण सामग्री	शिक्षण विधि तथा क्रियाकल्प	मूल्याङ्कन
१५	आमाको तस्वीर (कविता) * कविको परिचय र विशेषता * गति, यति र लय मिलाएर वाचन * लयबोध र भावबोध * शब्दार्थ शिक्षण * वाक्यमा प्रयोग र वर्ण विन्यास * भाव व्याख्या र विवेचना * मौखिक कविता रचना, लिखित कविता रचना * व्याकरण शिक्षण सुनाई	१०	कविको परिचय बताउन श्रुतिबोधोद्घात्मक अभ्यास गर्न कवितालाई शुद्ध उच्चारण गरी सस्वरवाचन गर्न पाठमा भएका कठिन शब्दहरूको अर्थ बताई प्रासङ्गिक प्रयोग गर्न बोधोद्घात्मक अभ्यास गर्न कविताका विशिष्ट पङ्क्तिको व्याख्या र विवेचना गर्न कविता रचना सम्बन्धी सिर्जनात्मक अभ्यास गर्न व्याकरण गर्न पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न	कविको तस्वीर, आमाको तस्वीर, बालक र आमाका तस्वीर शब्द पत्ती, अर्थ पत्ती, वाक्य पत्ती, गोजी तालिका शब्द सूची, विविध प्रश्नहरूको सूची, नमुना उत्तर पत्ती, विवेचनात्मक प्रश्न र उत्तरको नमुना कविता रचना, फलाटिन पाटी	निगमन समस्या समाधान प्रवचन अन्तरक्रिया छलफल प्रदर्शन	कक्षाकार्य गृहकार्य निरीक्षण प्रश्नोत्तर कविता लेखन गर्न लगाउने अभ्यास गर्न लगाउने एकाई परीक्षा
१६	भविष्य निर्माण (कथा) * कथाकारको परिचय र विशेषता * शब्दार्थ शिक्षण र सस्वरवाचन * कथाको विश्लेषण मौन पठन र पठनबोध * भाव व्याख्या र विवेचना * मौखिक कथा रचना, निर्देशन * कथा रचना लिखित कथा रचना * व्याकरण शिक्षण सुनाई	११	कथाकारको परिचय र विशेषता बताउन श्रुतिबोधोद्घात्मक अभ्यास गर्न पाठलाई शुद्ध उच्चारण गरी सस्वरवाचन गर्न पाठमा भएका कठिन शब्दहरूको अर्थ बताई प्रासङ्गिक प्रयोग गर्न पाठको मौन पठन गरी पठन बोधोद्घात्मक अभ्यास गर्न पाठका विशिष्ट पङ्क्ति एवम् कथ्यको व्याख्या र विवेचना गर्न कथा रचना सम्बन्धी सिर्जनात्मक अभ्यास गर्न, व्याकरण शिक्षण गर्न पठनबोधकलाको विकास गर्न र मौखिक उत्तर दिने क्षमता अभिवृद्धि गर्न	कथाकारको तस्वीर, उच्चारणमा कठिन हुने शब्दसूची, गोजी तालिका शब्द पत्ती अर्थ पत्ती, वाक्य पत्ती विविध बोध प्रश्नको सूची नमुना उत्तर पत्ती, नमुना व्याख्या पत्ती, विशिष्ट पङ्क्तिहरूको सूची विवेचनात्मक प्रश्न र उत्तरको नमुना, निर्देशित रचनाका लागि बुँदा तालिका परिभाषा नमुना, कथ्य रचना नमुना,	निगमन, प्रश्नोत्तर समस्या समाधान छलफल अन्वेषण प्रवचन अन्तक्रिया प्रदर्शन	मौखिक परीक्षण कक्षाकार्य प्रयोगात्मक परीक्षा गृहकार्य एकाई परीक्षा बुँदाका आधारमा कथा लेखन गर्न लगाउने
		२१	पनरावृत्ति			

विशिष्टीकरण तालिका, २०८२
सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन (७५ प्रतिशत)

विषय : अर्थशास्त्र (कक्षा ९) (कोड १०३)

समय: ३ घण्टा

एक इ	विषयक्षेत्र	क्षेत्र/एकाइ	कार्य घण्टा	ज्ञान			बोध			प्रयोग			उच्च दक्षता			जम्मा अङ्क	
				अ त छो टो	छ ो ट ो	ल ा म ो	अ त छो टो	छ ो ट ो	ल ा म ो	अ त छो टो	छ ो ट ो	ल ा म ो	अ त छो टो	छ ो ट ो	ल ा म ो		
१.	अर्थशास्त्रको आधारभूत अवधारणा र साधनको बाँडफाँट	१.१ अर्थशास्त्रको परिभाषा १.२ अर्थशास्त्रको विषयवस्तु र प्रकृति १.३ अर्थशास्त्रको महत्व र सीमा १.४ वस्तु र सेवाको अर्थ, भिन्नता र प्रकार १.५ व्यष्टि र समष्टि अर्थशास्त्र: अर्थ, परिभाषा र भिन्नता	१२	२			१	१		१						९	
२.	व्यष्टि अर्थशास्त्र	२.१ उपयोगिता २.२ माग र पूर्ति २.३ उत्पादनको साधन २.४ उत्पादन	३०	१				१			१				१	१	२४
३.	समष्टि अर्थशास्त्र	३.१ राष्ट्रिय आय ३.२ मुद्रा, बैङ्क तथा वित्तीय संस्था	१२			१											८
४.	विकास अर्थशास्त्र	४.१ आर्थिक वृद्धि र विकासको अर्थ र भिन्नता ४.२ आर्थिक विकासका सूचकहरू ४.३ आर्थिक विकासका समसामयिक मुद्दाहरू	८				१	१									६
५.	नेपालको अर्थतन्त्र	५.१ नेपालको अर्थतन्त्रको प्रमुख विशेषता ५.२ आर्थिक क्रियाकलाप, प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीय क्षेत्र, तृतीय क्षेत्र ५.३ ग्रामीण र सहरी क्षेत्रका मुख्य आर्थिक क्रियाकलाप र महत्व ५.४ नेपालको आर्थिक विकासका सम्भावनाका क्षेत्रहरू	१५	१			१	१			१						१२
६.	अर्थशास्त्रमा परिमाणात्मक पद्धति	६.१ तथ्याङ्कशास्त्रको परिभाषा, कार्य र सीमा ६.२ तथ्याङ्क सङ्कलन गर्नुपूर्व ध्यान दिनुपर्ने पक्षहरू ६.३ प्राथमिक र द्वितीय तथ्याङ्कको परिचय ● तथ्याङ्क सङ्कलनका विधि ● द्वितीय तथ्याङ्कका स्रोतहरू	१९	१			१				१				१	१५	

	६.४ तथ्याङ्क सङ्कलनका विधि (सङ्गणना र नमुना)																	
	६.५ तथ्याङ्कको वर्गीकरण: भौगोलिक, कालक्रमिक, परिमाणात्मक वर्गीकरण (एक्सेलको प्रयोग सहित)																	
	६.६ तथ्याङ्कको तालिकीकरण: एकगुण, द्विगुण र त्रिगुण (एक्सेलको प्रयोग सहित)																	
	जम्मा	९६	५		१	४	४		२	३				१	२	७५		

प्रश्नका प्रकारहरू

प्रश्नका प्रकारहरू	सोधिने प्रश्न सङ्ख्या	अङ्कभार
अति छोटो उत्तर आउने प्रश्न	११	११
छोटो उत्तर आउने प्रश्न	८	४०
लामो उत्तर आउने प्रश्न	३	२४
जम्मा	२२	७५

द्रष्टव्य :

- अति छोटो उत्तर आउने प्रश्नहरू १ अङ्कका हुने छन् र यस्ता प्रश्न ११ ओटा हुने छन् ।
- छोटो उत्तर आउने प्रश्नहरू ५ अङ्कका हुने छन् र यस्ता प्रश्न ८ ओटा हुने छन्, साथै एकाइ ३ र ६ बाट थप एक एकओटा वैकल्पिक प्रश्नहरू सोधिने छ ।
- लामो उत्तर आउने प्रश्नहरू ८ अङ्कका हुने छन् र यस्ता प्रश्न ३ ओटा रहने छन् साथै एकाइ १० बाट थप एउटा वैकल्पिक प्रश्न सोधिने छ ।
- सकेसम्म हरेक एकाइबाट धेरै विषयवस्तुहरू समेट्ने गरि प्रश्नपत्र निर्माण गर्नुपर्ने छ ।
- ज्ञान तहमा पूर्णाङ्कका २० प्रतिशतमा नबढ्ने गरी, उच्च दक्षता तहमा २० प्रतिशतमा नघट्ने गरी र अन्य तहमा आवश्यकतानुसार प्रश्न रहने छन् ।
- सबै तहमा विषयको प्रकृति र आवश्यकतानुसार अति छोटो, छोटो र लामो प्रश्न रहने छन् । सबै तहमा सबै खालका प्रश्न रहनुपर्ने अनिवार्यता हुँदैन । उच्च दक्षताअन्तर्गत विश्लेषण, मूल्याङ्कन र सिर्जनात्मक तहका प्रश्न रहने छन् ।

Unit	Topics	Per iods	Teaching Methods	Teaching Materials	Evaluation techniques & tools	Remarks
1	Introduction to Economics ➤ Definition, scope and importance) ➤ Economic terms and concept ➤ Goods and services ➤ Subject matter and nature of Economics	15	➤ Question Answer ➤ Demonstration ➤ Group discussion ➤ Analysis ➤ Graphical presentation	➤ Text and reference book ➤ Daily teaching materials	➤ Oral test ➤ Written Exam ➤ Project work ➤ Field visit	
2	Micro Economics ➤ Meaning and concept of Total Utility (TU), Marginal Utility (MU) and Average Utility(AU) ➤ Relation between TU and MU ➤ Law of Diminishing Marginal Utility ➤ Important ➤ limitation ➤ Demand(Meaning, determinants of demand, law of demand and demand schedule)	6	➤ Question Answer ➤ Discussion ➤ Presentation ➤ Explanation	➤ Text and reference book ➤ Daily teaching materials ➤ Charts, Graphs, Diagrams, Poster	➤ Oral test ➤ Exam ➤ Practical/Role play	
3	Macro Economics ➤ Concept, Meaning and Definition of Macro Economics ➤ Concepts of GPD,GNP,NNP,NI,PI,DI and PCI	16	➤ Question Answer ➤ Discussion ➤ Presentation ➤ Explanation	➤ Text and reference book ➤ Daily teaching materials ➤ Charts, Graphs, Diagrams, Poster	➤ Oral test ➤ Exam ➤ Practical/Role play	
4	Development Economics ➤ Economic Growth and Development(Meaning, definition and differentiate between Economic growth and Economic development) ➤ Indicators of Economic Development	10	➤ Question Answer ➤ Demonstration ➤ Group discussion ➤ Analysis ➤ Graphical presentation	➤ Text and reference book ➤ Daily teaching materials	➤ Oral test ➤ Written Exam ➤ Project work ➤ Field visit	
5	Nepal's Economy ➤ Features of Nepal Economy ➤ Economic activity (Primary, Secondary and Third sector) ➤ Major Economic activities and importance of Rural and Urban scoter of Nepal	10	➤ Question Answer ➤ Demonstration ➤ Group discussion ➤ Analysis ➤ Graphical presentation	➤ Text and reference book ➤ Daily teaching materials	➤ Oral test ➤ Written Exam ➤ Project work ➤ Field visit	
6	Quantitative techniques in Economics ➤ Definitions, Functions and limitations of Statistics	10	➤ Explanation ➤ Research ➤ Project work ➤ Field visit (industrial sector)	➤ Publication/ research paper of ministry of industry and NTB	➤ Oral test ➤ Written exam ➤ Project work ➤ Field work.	10
		67				

Unit	Topics	Per	Teaching Methods	Teaching Materials	Evaluation techniques & tools
1	Introduction to Economics ➤ Revision	1	➤ Question Answer ➤ Demonstration ➤ Group discussion ➤ Analysis ➤ Graphical presentation	➤ Text and reference book ➤ Daily teaching materials	➤ Oral test ➤ Written Exam ➤ Project work ➤ Field visit
2	Micro Economics ➤ Exceptions of the law of demand ➤ Individual and market demand ➤ Meaning of Supply, Determining factors of law of supply and exceptions ➤ Factors of production, meaning and characteristics of Land, Labour, Capital and Entrepreneurship ➤ Production (Concept of production, concept of short-run and long-run productions, concept of short-runs, total, average and marginal products and product curves)	12	➤ Question Answer ➤ Discussion ➤ Presentation ➤ Explanation	➤ Text and reference book ➤ Daily teaching materials ➤ Charts, Graphs, Diagrams, Poster	➤ Oral test ➤ Exam ➤ Practical/Role play
3	Money ➤ Barter system (Meaning and definition) ➤ Advantages of Barter system ➤ Difficulties of Barter System ➤ Meanings, types and functions of Money	12	➤ Question Answer ➤ Discussion ➤ Presentation ➤ Explanation	➤ Text and reference book ➤ Daily teaching materials ➤ Charts, Graphs, Diagrams, Poster	➤ Oral test ➤ Exam ➤ Practical/Role play
4	Development Economics ➤ Contemporary issues of Economic development ➤ Poverty and its type ➤ Economic Inequality, Unemployment and its types	12	➤ Question Answer ➤ Demonstration ➤ Visit to factories ➤ Group discussion ➤ Analysis	➤ Text and reference book ➤ Daily teaching materials	➤ Oral test ➤ Exam ➤ Practical/Role play
5	Nepal's Economy ➤ Potential sectors of economics, development in Nepal ➤ Water resources and forest resources	10	➤ Explanation ➤ Question/ Answer ➤ Demonstration ➤ Presentation	➤ Text book ➤ Charts ➤ Tables ➤ Graphs ➤ Posters	➤ Oral test ➤ Written exam ➤ Project work ➤ Field work.
6	Quantitative techniques in Economics ➤ Precautions to be consider before collecting data ➤ Introductions of primary and secondary data with its merits and demerits ➤ Methods of data collections	12	➤ Question Answer ➤ Problems solving ➤ Demonstration	➤ Daily using materials ➤ Economic survey (GON/MOF)	➤ Oral test ➤ Exam ➤ Practical/Role play
		59			

Unit	Topics	Per	Teaching Methods	Teaching Materials	Evaluation techniques & tools
1	Introduction to Economics Revised	1			
2	Micro Economics ➤ Law of Supply, Exceptions of law of supply, derivation and individual supply curve ➤ Forms of Entrepreneurship (Individual and partnership) ➤ Law of variable production (Stage I, II and III)	12	➤ Explanation ➤ Question/ Answer ➤ Demonstration ➤ Presentation	➤ Text book ➤ Charts ➤ Tables ➤ Graphs ➤ Posters	➤ Oral test ➤ Written exam ➤ Project work ➤ Field work.
3	Marco Economics ➤ Meaning of Banks and Financial Institutions ➤ Types of banking and financial institutions ➤ Functions of central bank and commercial banks	12	➤ Explanation ➤ Question/ Answer ➤ Demonstration ➤ Presentation	➤ Text book ➤ Charts ➤ Tables ➤ Graphs ➤ Posters	➤ Oral test ➤ Written exam ➤ Project work ➤ Field work.
4	Development Economics ➤ Economics inclusiveness 1. Economic governance	8	➤ Explanation ➤ Question/ Answer ➤ Demonstration ➤ Presentation	➤ Text book ➤ Charts ➤ Tables ➤ Graphs ➤ Posters	➤ Oral test ➤ Written exam ➤ Project work ➤ Field work.
5	Nepal's Economy ➤ Agriculture and Tourism	7	➤ Explanation ➤ Question/ Answer ➤ Demonstration ➤ Presentation	➤ Text book ➤ Charts ➤ Tables ➤ Graphs ➤ Posters	➤ Oral test ➤ Written exam ➤ Project work ➤ Field work.
6	Quantitative techniques in Economics ➤ Classifications of data (Geographical, Chronological, Quantitative and Qualitative)	6	➤ Question Answer ➤ Problems solving ➤ Demonstration	➤ Daily using materials ➤ Economic survey (GON/MOF)	➤ Oral test ➤ Exam ➤ Practical/Role play
		46			

Annual Examination**Opt I Economic**

Unit	Topics	Per iods	Teaching Methods	Teaching Materials	Evaluation techniques & tools
1	Introduction to Economics Revised	1			
2	Micro Economics ➤ Equilibrium between demand and supply ➤ Joint Stock Company ➤ Introduction to public enterprises ➤ Production technique (Labour intensive and capital intensive with character, advantages and disadvantages)	18	➤ Explanation ➤ Question/ Answer ➤ Demonstration ➤ Presentation	➤ Text book ➤ Charts ➤ Tables ➤ Graphs ➤ Posters	➤ Oral test ➤ Written exam ➤ Project work ➤ Field work.
3	Macro Economics ➤ Meaning, Importance and types of credit instruments	12	➤ Explanation ➤ Question/ Answer ➤ Demonstration ➤ Presentation	➤ Text book ➤ Charts ➤ Tables ➤ Graphs ➤ Posters	➤ Oral test ➤ Written exam ➤ Project work ➤ Field work.
4	Development Economics ➤ Climate change and Environment conservations	8	➤ Explanation ➤ Question/ Answer ➤ Demonstration ➤ Presentation	➤ Text book ➤ Charts ➤ Tables ➤ Graphs ➤ Posters	➤ Oral test ➤ Written exam ➤ Project work ➤ Field work.
5	Nepal's Economy ➤ Human resources	8	➤ Explanation ➤ Question/ Answer ➤ Demonstration ➤ Presentation	➤ Text book ➤ Charts ➤ Tables ➤ Graphs ➤ Posters	➤ Oral test ➤ Written exam ➤ Project work ➤ Field work.
6	Quantitative techniques in Economics ➤ Tabulation of data ➤ Advantages, disadvantages of tabulation ➤ Preparing a one-way, two-way and three-way table	12	➤ Explanation ➤ Question/ Answer ➤ Demonstration ➤ Presentation	➤ Text book ➤ Charts ➤ Tables ➤ Graphs ➤ Posters	➤ Oral test ➤ Written exam ➤ Project work ➤ Field work.
	Revision	4			
		63			

Unit	Topic	Period																
			knowledge			Underst anding			Applicati on			Higher Ability			Total number of questions			
			V	S	L	V	S	L	V	S	L	V	S	L	V	S	L	
1	Introduction of environment	6					1										1	
2	Ecology and ecosystem	11	1				1								1	1		
3	Natural resources and Biodiversity of Nepal	18	1			1					1				2		1	
4	Environmental Pollution	18	1			1								1	2		1	
5	Climate change and its effects	12	1				1	1		1					2	1		
6	Alternative Energy	9	1	1											1	1		
7	Environment and Sustainable Development	14		1									1			2		
8	Environment and Public Health	11				1									1	1		
9	Natural Disaster and its Management	12	1										1		1	1		
10	Environment Management	17	1					1	1							1		1
	Total	128	7	2		3	3	1	1	1	1		2	1		1	8	3

Specification Grid:

Types of questions	Total questions	Full marks
Very short questions	11	11 X 1 = 11
Short Questions	8	8 X 5 = 40
Long questions	3	3 X 8 = 24
Total	22	75

Notes:

- ❖ All questions are compulsory
- ❖ One extra (or question) will be asked from environmental pollution for long type answer.
- ❖ One extra (or question) each from ecology and ecosystem, environment and public health will be asked for short (answer type) question.

Unit	Topic	Period	Teaching methods	Evaluation, techniques and tool
1	Introduction to environment 1.1 Concept of Environment	6	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
2	Ecology and Ecosystem 2.1 Concept and Importance of Ecology and Ecosystem	4	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
3	Natural Resources and biodiversity of Nepal 3.1 Introduction and Types of Natural Resources 3.2 Status, Importance, Conservation measures of water resources	7	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
4	Environmental Pollution 4.1 Concept of environmental pollution and pollutants	4	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
5	Climate change and its effects 5.1 Concept of weather and Climate 5.2 Causes of weather and Climate change	6	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
6	Alternative Energy 6.1 Concept and Importance of alternative energy	5	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
7	Environment and Sustainable development 7.1 Introduction of Sustainable development and its needs	6	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
8	Environmental Health 8.1 Introduction and importance of environmental health	5	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
9	Natural disaster and disaster Management 9.1 Basic Concept and Introduction of Natural disaster 9.2 Types of Hazards	6	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
10	Environmental Management 10.1 Concept and Importance of Environmental management 10.2 Role of Individual in Environmental management	8	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
	Revision-5 days	57		

Unit	Topic	Period	Teaching methods	Evaluation, techniques and tool
1	Introduction to Environment 1.2 Importance of environment 1.3 Environmental Components	4	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
2	Ecology and Ecosystem 2.2 Components of Ecosystem 2.3 Types of Ecosystem with examples	7	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
3	Natural Resources and Biodiversity in Nepal 3.3 Status, Importance and Conservation measure of soil Resources 3.4 mineral resource	9	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
4	Environmental Pollution 4.2 Types and sources of environmental pollution	7	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
5	Climate change and its effects 5.3 Effects of Climate Change	4	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
6	Alternative Energy 6.2 Types of alternative energy 6.3 Status of alternative energy	4	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
7	Environment and Sustainable Development 7.2 Concept of carrying capacity of Earth and ways to maintain it	4	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
8	Environmental health 8.2 Relationship between environment and health	4	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
9	Natural disaster and Disaster management 9.3 Causes and Effects of natural disasters	4	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
10	Environment Management 10.3 Role of family, community in Environment Management	5	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
	Revision-3 days	52		

SECOND TERMINAL EXAMINATION

Unit	Topic	Period	Teaching methods	Evaluation, techniques and tool
1	Introduction to environment 1.3 Introduction and Importance of environmental science	3	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
2	Ecology and Ecosystem 2.4 Tropic level in ecosystem 2.5 Ecological Pyramid	5	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
3	Natural Resources and Biodiversity in Nepal 3.5 Status, Importance of Forest 3.6 Causes and Effects of Deforestation	7	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
4	Environment Pollution 4.3 Indoor and Outdoor pollution	3	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
5	Climate change and its effects 5.4 Effects of Global warning	3	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
6	Alternative Energy 6.4 Effects of lack of energy conservation	3	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
7	Environment and Sustainable development 7.3 Environment friendly lifestyle	5	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
8	Environmental Health 8.3 Characteristics of Healthy habitat	2	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
9	Natural disaster and disaster management 9.4 Preparedness, Mitigation of natural disasters	6	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
10	Environment management 10.4 Role of local body in Environment management	3	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
	Revision-6 days	40		

Unit	Topic	Period	Teaching methods	Evaluation, techniques and tool
1	Introduction to environment Revision	3	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
2	Ecology and Ecosystem 2.6 Food chain and Food web	5	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
3	Natural Resources and Biodiversity in Nepal 3.6 Conservation measures of water resources 3.7 Soil Formation Process 3.8 soil erosion causes and effects	8	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
4	Environment Pollution 4.4 Water Purification and its methods	3	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
5	Climate change and its effects 5.5 Measures to control global warming	4	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
6	Alternative Energy 6.5 Energy Conservation	4	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
7	Environment and Sustainable development 7.4 Use of Environment Friendly Technologies for Sustainable Development	4	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
8	Environmental Health -Effects of unhealthy Environment	3	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
9	Natural disaster and disaster management 9.5 Management of Natural Disasters	4	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
10	Environment management 10.5 Environment Friendly Indicators	4	Explanation, Field visit, Class discussion	Exercise as per text, Group Discussion, Project Work, Unit Test
		42		

Credit Hours: 4

Teaching Hours: 128

Estimated Periods: 171 (Each of 45minutes)

Credit Distribution:

SN	Unit	Teaching Hours	Teaching Periods (Each of 45 Min)
1	Algebra	29	39
2	Trigonometry	30	40
3	Coordinate Geometry	18	24
4	Transformation	18	24
5	Vector	11	15
6	Statistics	10	13
7	Limit and Continuity	12	16
	Total	128	171

Specification Chart, 2080 (Opt. Mathematics)

(बाह्य मूल्याङ्कनका लागि)

(For External Examination)

पूर्णाङ्क : 75

समय : 3 hour

SN	Contents	Knowle dge	Underst anding	Applica tion	Higher Ability	Total	Total Marks
		each of 1 marks	each of 2 marks	each of 3 marks	each of 4 marks		
1.	वीजगणित (Algebra)	2	2	2	1	7	16
2.	सीमान्त मान र निरन्तरता (Limit and continuity)	1		1		2	4
3.	मेट्रिक्स (Matrix)	1	1	1		3	6
4.	निर्देशाङ्क ज्यामिति (Co-ordinate Geometry)	2	1	1	1	5	11
5.	त्रिकोणमिति (Trigonometry)	2	2	3		7	15
6.	भेक्टर (vector)	1	1		1	3	7
7.	स्थानान्तरण (Transformation)	1		1	1	3	8
8.	तथ्याङ्क शास्त्र (Statistics)		1	2		3	8
	जम्मा प्रश्न सङ्ख्या (Total questions)	10	8	11	4	33	75
	अङ्कभार (Weight)	10	16	33	16	75	

आन्तरिक मूल्याङ्कनका लागि

आन्तरिक मूल्याङ्कनका लागि आन्तरिक मूल्याङ्कनका लागि मूल्याङ्कनका आधारहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

क्र.स.	आन्तरिक मूल्याङ्कनका आधारहरू	अङ्कभार
१.	सहभागिता (उपस्थिति र सिकाइ क्रियाकलापमा सक्रियता र सहभागिता)	३
२.	प्रयोगात्मक तथा परियोजना कार्य	१६
३.	त्रैमासिक परीक्षा	६
	जम्मा	२५

नोट : विद्यार्थीको आन्तरिक मूल्याङ्कन गर्दा अनिवार्य गणित विषयमा प्रयोग गरिने आन्तरिक मूल्याङ्कनका साधन नै प्रयोग गर्नुपर्ने छ ।

First Terminal Examination**Opt. I Mathematics**

Units	Topics	per iods	Teaching Materials	Teaching Methods	Evaluation Procedure	Rem arks
Algebra	Order Pair	2	Formula chart, Graph board and paper	Demonstratio n Explanation Problem solving	Class test Unit test Assignment	
	Cartesian product	2				
	Relation types, and representation of relation (Domain, Range, Inverse Relation)	4				
	Functions (Types, Domain, Co-domain, Range, Problems on functions)	7				
Matrix	Types of Matrices	2	Data sheet, mark sheet Bivariate frequency table	Discussion Application Problem solving	Class test Unit test Assignment	
	Operation of Matrices and the Properties on it.	5				
	Multiplication of Matrix with Scalar	2				
Coordinate	Locus and Its Graphical Presentation (Straight line, Perpendicular Bisector and Circular Locus)	4	Geo board GeoGebra app	Discussion, Demonstratio n, Problem solving	Class test Unit test Assignment	
Trigonometry	Measurement of Angle	1	Different triangular structure, Protractor Circular shape	Formula derivation Demonstratio n, solving Real life problems, Problem solving	Class test Unit test Assignment Project work	
	Sexagesimal, Centesimal and Radian Measure	6				
	Relation between Central angle and its corresponding arc	6				
Statistics	Quartiles, Percentiles	3	Primary/ Secondary data	Analysis of data	Class test Unit test Assignment	
	Quartile deviation	2				
	Five Numbers Summary and Whisker-Box Plot	2				
Total		48				

Mid Terminal Examination

Opt I Mathematics

Units	Topics	per iods	Teaching Materials	Teaching Methods	Evaluation Procedure	Rem Arks
Algebra	Polynomials (Roots, Division of Polynomials by Synthetic division)	4	Formula chart, Graph board and paper	Demonstration Explanation Problem solving	Class test Unit test Assignment	Formula chart, Graph board and paper
Trigonometry	Trigonometric ratio	6	Formula chart,	Demonstration Explanation, Problem solving	Class test Unit test Assignment	
	Trigonometric Identities	8				
	Conversion of trigonometric ratio	3				
Coordinate						
	Section Formula, Mid- Point Formula	5				
Transformation	Introduction, Types, Uses in Daily Life	1	Graph paper, geometrical instruments, GeoGebra Formula chart	Demonstration, Practice, Problem solving	Class test Unit test Assignment Project work	
	Reflection on the lines $x=y$, $x=-y$, $x=a$, $y=b$	8				
Statistics	MD	3	Primary and Secondary data	Collection and analysis of data Problem solving	Class test Unit test Assignment Project work	
	SD	3				
Total		41				

Second Term Examination

Opt I Mathematics

Units	Topics	per iods	Teaching Materials	Teaching Methods	Evaluation Procedure	Rem arks
Algebra	Graph of the function $y = x^n$, $n = 1, 2, 3$	3				
Limit and Continuity	Concept of infinity and indeterminate form	2	Graph, Geo board GeoGebra,	Analysis, Demonstration, Estimation Problem solving	Class test Unit test Assignment	
	Concept of Limit	2				
	Notation of Limit	1				
	Limiting Value and Functional Value	2				
	Finding Limits of Algebraic Functions	9				
Coordinate Geometry-	X-Intercept, Y- Intercept, Slope	3	Graph, Geo board GeoGebra,	Demonstration, Experiment Problem solving	Class test Unit test Assignment Project work	
	Equation of the lines of the Form $x=a$, $y=b$					
	Slope-intercept form	2				
	Double Intercept Form	3				
	Normal Form	3				
Transformation	Rotation about 90° , 180° , 270° about the centers $(0,0)$ and $(a,$ $b)$	7	Graph paper, geometrical instruments, GeoGebra Formula chart	Demonstration, Practice, Problem solving	Class test Unit test Assignment Project work	
	Enlargement & Reduction	8				

SYLLABUS:

O. I Mathematics

Grade: 9

Total		45				
-------	--	----	--	--	--	--

Annual Examination**Opt I Mathematics**

Units	Topics	per iods	Teaching Materials	Teaching Methods	Evaluation Procedure	Rem arks
Algebra	Equation, Inequality and Graph	4	Graph, Chart, Board	Explanation, Problem solving, Problem formulation	Class test Unit test Assignment	
	Number System, Surds, Interval Notation of Real Numbers	4				
Co-ordinate Geometry	General Equation of Straight Line	2	Graph, Geo board geogebra	Demonstration Problem solving	Class test Unit test Assignment	
	Conversion of General Equation into Standard Forms	3				
Trigonometry	Standard angle	4	Angle value table, Formula chart	Explanation Problem solving	Class test Unit test Assignment	
	Allied angle	6				
Vector	Types of Vector	2	Graph Geogebra	Demonstration Concept building, Problem solving	Class test Unit test Assignment Project work	
	Vector and Scalar	1				
	Vectors in Coordinate and Graph	2				
	Laws of vector addition	2				
	Operation of vectors	4				
	Magnitude and direction of Vector, unit vector	4				
Total		38				

Specification Grid
Opt. I Population Education

Class: 9

Time: 2:15 hrs.

एकाइ	क्षेत्र/एकाइ	पाठ्यभा र	प्रश्न योजना तथा अङ्कभार वितरण														
			ज्ञान			बोध			प्रयोग			उच्च दक्षता			जम्मा अङ्क		
			VS	S	L	VS	S	L	VS	S	L	VS	S	L	VS	S	L
१	जनसङ्ख्या र जनसङ्ख्या शिक्षा	15T	1	1											1	1	
२	जनसङ्ख्या सिद्धान्त, नीति तथा कार्यक्रम	20T	1					1					1		1	1	1
३	जनसङ्ख्या स्थिति	14T+6P				1	1								1	1	
४	लैङ्गिकता	7T+3P						1	1						1	1	
५	बृहत् यौनिकता शिक्षा	21T+9P					1		1			1	1		2	2	
६	पारिवारिक जीवन शिक्षा	14T+6P				1					1				1		1
७	जनसङ्ख्या व्यवस्थापन	14T+6P				1				1		1			2	1	
८	जनसङ्ख्या र दिगो विकास	10T+5P	1	1											1	1	
९	जनसङ्ख्या विश्लेषण	13T+7P							1					1	1		1
	जम्मा	128+42	3	2		3	2	1	3	2	1	2	2	1	11	8	3

Types of questions	Total questions	Full marks
Very short questions	11	11 X 1 = 11
Short Questions	8	8 X 5 = 40
Long questions	3	3 X 8 = 24
Total	22	75

Notes:

- ❖ All questions are compulsory
- ❖ One extra (or question) will be asked from environmental pollution for long type answer.
- ❖ One extra (or question) each from ecology and ecosystem, environment and public health will be asked for short (answer type) question.

CURRICULUM PLAN: 2082
First Terminal Examination

Opt I Pop. Edu.

Grade: 9

Unit	Topics	Period	Teaching Methods/Materials	Evaluation	Remarks
1	Population Education 1.1 Introduction 1.2 Characters of Population		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
2	Population Theories, Policies and Programmes 2.1 Concept of Population Theories 2.2 The Malthusian Theory 2.3 Application of Malthusian Theory		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
3	Population Situation Status of world population 3.1 Historical Stages of Population growth 3.2 Comparison of Population Situation of developed and developing countries		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
4	Gender Perspective 4.1 Concepts of Gender 4.2 Introduction to sex and gender		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
5	Comprehensive Sexuality Education 5.1 Concept and introduction to Comprehensive Sexuality Education 5.3 Objectives of Comprehensive sexuality Education 5.4 Importance of CSE		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
6	Family Life Education 6.1 Concept of family and family life education 6.2 Objectives of Family life education 6.3 Importance of FLE		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
7	Population Management 7.1 Introduction of population growth 7.2 Causes of RPG 7.2.1 Social causes of population growth 7.2.2 Economic causes of high population growth		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
8	Population and Sustainable Development 8.1 Concept of Sustainable Development 8.2 Importance of sustainable development		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
9	Population Analysis Research in Population Education -Concept and definition of research - Objectives of research -Need and importance of research		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
	Revision-7 days				

CURRICULUM PLAN: 2082
Mid-Terminal Examination

Opt I Pop. Edu.

Grade: 9

Unit	Topics	Period	Teaching Methods/Materials	Evaluation	Remarks
1	Population Education 1.3 Introduction to Population Education 1.4 Significance of Population Education 1.5 Definitions of Population Education		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
2	Population Theories, Policies and Programmes 2.4 Optimum Population Theory 2.5 Karl Marx Theory of population 2.6 Application of Karl Mark Theory		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
3	Population Situation 3.3 Population Pyramid 3.4 Comparison of Present Population situation of SAARC 3.5 Population situation in Nepal		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
4	Gender Perspective 4.3 Difference between sex and gender		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
5	Comprehensive Sexuality Education 5.3 International Technical guidance on sexuality education 5.6 Values, attitudes and skills 5.7 Values and Misconceptions about sexuality		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
6	Family Life Education 6.4 Cycle of family life 6.5 Needs of family and management of family resources 6.6 Family life education, employment and human trafficking 6.7 Concept of responsible parenthood		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
7	Population Management 7.3 Economic factors affecting birth 7.4 Population and its management		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
8	Population and Sustainable Development 8.3 Urbanization		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
9	Population Analysis - The research process / step - Steps of research		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
	Revision-5 day				

CURRICULUM PLAN: 2082
Second Terminal Examination

Opt I Pop. Edu.

Grade: 9

Unit	Topics	Period	Teaching Methods/Materials	Evaluation	Remarks
1	Population Education 1.6 Need and Importance of Population education 1.7 Objectives of Population Education		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
2	Population Theories, Policies and Programmes 2.7 Demographic Transition Theory 2.8 Pro and Antinationalist Population Theory		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
3	Population Situation 3.6 Population Composition in Nepal 3.7 Population Distribution		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
4	Gender Perspective 4.4 Gender issues		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
5	Comprehensive Sexuality Education 5.8 Myths and misconceptions about sexuality 5.9 Norms and peer and their effects on sexual behaviours		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
6	Family Life Education 6.8 Responsibility of parents in the family 6.9 The role of employment for happy family life 6.10 Concept of human trafficking and smuggling 6.11 Controlling/ mitigating measures of trafficking 6.12 unemployment and human trafficking and transportation		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
7	Population Management 7.5 Measures of population management		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
8	Population and Sustainable Development 8.4 Industrial development (introduction, types, importances)		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
9	Population Analysis - Research Methodology		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
	Revision 13 days				

Annual Examination

Unit	Topics	Period	Teaching Methods/Materials	Evaluation	Remarks
1	Population Education 1.8 Scope of Population Education		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
2	Population Theories, Policies and Programmes 2.9 Population policy in China, Qatar, Vietnam and Nepal		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
3	Population Situation 3.8 Population Density 3.9 Population size and growth		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
4	Gender Perspective 4.5 Gender roles and work done		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
5	Comprehensive Sexuality Education 5.10 Bad consequences of irrational decision about sexuality 5.11 Skills for identifying and addressing child sexual abuse		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
6	Family Life Education 6.13 Concept of planning for family and family planning 6.14 Introduction to family 6.15 Family life education and quality of life 6.16 Importance of family life education and quality of life 6.17 Concept of quality of life 6.18 Small size family and its advantages		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Power point, daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
7	Population Management 7.6 National and international organization and Agencies for population management.		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials: Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
8	Population and Sustainable Development 8.4 Industrial development ..... -Effects of development and industrial development		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials:Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
9	Population Analysis -Sub-topics of methodology		Lecture, Group, Discussion, Presentation, Case study, problem solving. Materials:Chart, Daily Classroom materials	Oral test, Unit test, Project work and presentation Observation	
	Revision-14 days				

Unit	Topic	Per iods	Teaching method	Teaching materials	Evaluation techniques and tools	Rem arks
1	Office and Employees <ul style="list-style-type: none"> ➤ Meaning and importance ➤ Types and Formation ➤ Functions ➤ Office management ➤ Types of office employees ➤ Meaning of employees' management ➤ Role of employees in operation of office 	8	Micro teaching Question Answer Discussion Project work and presentation	Available materials related to the topic	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	
2	Office Assistant <ul style="list-style-type: none"> ➤ Introduction and Types of office assistant ➤ Function of office assistant ➤ Qualification and qualities of office assistant 	6	Question Answer Discussion Field trip inquiry	Available materials related to the topic	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	
3	Office Resources <ul style="list-style-type: none"> ➤ Introduction and importance ➤ Types <ul style="list-style-type: none"> • Human Resources • Physical resources • financial resources • Intellectuals 	6	Question Answer Discussion Field trip inquiry	Different resources used in office	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	
4	Accounting <ul style="list-style-type: none"> ➤ Meaning and Evolution of book keeping ➤ Introduction, objectives, functions and limitation of accounting ➤ Interrelationship between book keeping and accounting ➤ Scope of accounting ➤ Accounting process 	7	Question Answer Discussion Field trip inquiry	books of account used under double entry system	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	
5	Journal Entries <ul style="list-style-type: none"> ➤ Introduction ➤ Objectives and importance ➤ Rules for debit and credit ➤ Specimen of Journal ➤ Illustration of numerical problems 	10	Inquiry Micro teaching Listing of different accounts in trial balance Observation of agreement and disagreement of trail balance	Numerical data of different accounts Illustrative problems	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	
6	Subsidiary book <ul style="list-style-type: none"> ➤ Introduction, objectives and importance ➤ Types <ul style="list-style-type: none"> • Purchase book • Purchase return book • Sales book • Sales return book 	8	Question Answer Discussion Field trip inquiry	Sample of ledger Illustrative problems	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	
7	Practical Analyses objectives of an organization Analyses duties of office personnel List different office resources use in school Revision	4	Demonstration Practical Observation Presentation	Prospects of organization job description of a post	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	

Unit	Chapter	Knowledge			Understanding			Application			Higher Ability			N o of Q	Marks
		VS Q	SQ	LQ	VSQ	SQ	LQ	V S Q	SQ	LQ	VS Q	SQ	L Q		
1	Office and employee	1	1		1								1	4	15
2	Office assistant	1			1	1							1	3	15
3	Office resources	1			1	1						1	1	5	13
4	Book keeping and accounting	1	1			1								3	11
5	Journal	1						1*		1*				3	10
6	Subsidiary book							1	2*					3	11
Total		5	2		3	3		2	2	1	1	1	2	22	75

*Denotes numerical Questions

Types of Question	Number of Asking Question	Time: @ 2.4 Minutes per mark	Full Marks
Very Short Questions	11	$11 \times 2.4 = 26.4$	11
Short Questions	8	$8 \times 2.4 \times 5 = 96$	40
Long Questions	3	$3 \times 2.4 \times 8 = 56.6$	24
Total	22	180 Minutes	75

Unit	Topic	Per iods	Teaching method	Teaching materials	Evaluation techniques and tools	Rem arks
1	Correspondence ➤ Meaning and definition ➤ Objectives and Importance ➤ Qualities of good letter ➤ Structure of letter ➤ Types of letters ➤ Handling of mail	16	Micro teaching Question Answer Discussion Project work and presentation	Sample of letters Sample of entry book Sample of dispatch book	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	
2	Record Management ➤ Introduction, Importance and objectives ➤ Types of records ➤ Record management technique and cycle	5	Question Answer Discussion Field trip inquiry	Sample of records	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	
3	Ledger ➤ Introduction and Objectives ➤ Difference between journal and ledger ➤ Specimen and procedure ➤ Ledger from journal Illustrative problem	12	Question Answer Discussion Field trip inquiry	Numerical data of different accounts Illustrative problems	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	
4	Subsidiary book Cash book <ul style="list-style-type: none"> • Simple cash book • Double column cash book • Tripple column cash book 	4				
5	Basic accounting concept ➤ Introduction ➤ Single entry system ➤ Double entry system ➤ Bases of accounting ➤ Basic assumption of accounting ➤ Basic accounting terminology	12				
6	Practical business letters writing Record keeping techniques	6	Demonstration Practical Observation Presentation	Business letters	Class works Home works Class presentation	
7	Revision					

Unit	Chapter	Knowledge			Understanding			Application			Higher Ability			N o of Q	Marks	
		VS Q	SQ	LQ	VSQ	SQ	LQ	V S Q	SQ	LQ	VS Q	SQ	L Q			
1	Office and Employee		1		1	1									11	
2	Office Assistant	1			1								1		10	
3	Office resources					1						1			6	
4	Correspondence												1		8	
5	Record Management				1							1	1		7	
8	Book keeping and accounting	1	1		1										7	
9	Basic Accounting concept	1										1			6	
10	Journal										1*				8	
11	Ledger	1							1*						6	
12	Subsidiary book				1				1*						6	
Total		4	2		5	2			2	1		2	2	2	22	75
*Denotes numerical Questions																

Types of Question	Number of Asking Question	Time: @ 2.4 Minutes per mark	Full Marks
Very Short Questions	11	$11 \times 2.4 = 26.4$	11
Short Questions	8	$8 \times 2.4 \times 5 = 96$	40
Long Questions	3	$3 \times 2.4 \times 8 = 56.6$	24
Total	22	180 Minutes	75

Second Terminal Examination 2083

Unit	Topic	Per iod s	Teaching method	Teaching materials	Evaluation techniques and tools	Rem arks
1	Communication and Information Technology (IT) -Introduction and importance -Means of communication -Methods of communication management in office -Postal service Importance of IT in communication	9	Question Answer Discussion Field trip inquiry	Sample of letter Sample of register Ordinary letters Aerogram, post cards, postage stamps etc	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	
2	Business Meaning and definition Types of business Evolution of business Development of auxiliaries Characteristics of business Forms of business organization Meaning and definition Sole trading concern Partnership forms Joint stock company Public enterprises Co-operative Multinational company	34	Question Answer Discussion Field trip inquiry	Sample of records	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	
4	Trial balance Introduction/Objectives Specimen and procedure Illustrative problem	7	Question Answer Discussion Field trip inquiry	Sample of ledger Illustrative problems	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	
6	Practical observation accounting records Analyze merits and demerits of different forms of business organization	4	Demonstration Practical Observation Presentation	Business letters	Class works Home works Class presentation	
7	Revision	8				

Unit	Chapter	Knowledge			Understanding			Application			Higher Ability			N o of Q	Marks
		VS Q	SQ	LQ	VSQ	SQ	LQ	V S Q	SQ	LQ	VS Q	SQ	L Q		
1	Office		1		1										6
2	Office personnel	1				1									7
3	Office resources														
4	Correspondence				1								1		9
5	Record Management				1	1						1			11
6.	Communication and Information Technology (IT)														
7	Business	1			1		1	1					1		11
8	Book keeping and accounting	1	1												6
9	Basic Accounting concept				1							1			6
10	Journal									1*					8
11	Ledger	1							1*						6
12	Subsidiary book														
13	Trial Balance								1*						5
Total		4	2		5	2	1	1	2	1	1	2	2	22	75
*Denotes numerical Questions															

Types of Question	Number of Asking Question	Time: @ 2.4 Minutes per mark	Full Marks
Very Short Questions	11	$11 \times 2.4 = 26.4$	11
Short Questions	8	$8 \times 2.4 \times 5 = 96$	40
Long Questions	3	$3 \times 2.4 \times 8 = 56.6$	24
Total	22	180 Minutes	75

SYLLABUS 2083
Annual Examination 2083

Opt II Account

Class: 9

Unit	Topic	Per iods	Teaching method	Teaching materials	Evaluation techniques and tools	Rem arks
1						
2	Government accounting Introduction and objectives Importance and difference between History Accounting system used in Nepal	10	Question Answer Discussion Field trip inquiry	accounting forms	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	
6	Assembly meeting and seminar Assembly Meeting and its types Seminar Minute Endorsement of minute	10	Question Answer Discussion Field trip inquiry	Sample of letter Sample of register Ordinary letters Aerogram, post cards, postage stamps etc	Unit test Oral test Class works Home works Practical Assignment	
7	Revision	15				

Subject: Account

Time: 3:00 hr

Specification Grid for annual exam 2083

Unit	Chapter	Knowledge			Understanding			Application			Higher Ability			No of Q	Mark s
		VSQ	SQ	LQ	VSQ	SQ	LQ	V S Q	SQ	LQ	VS Q	SQ	L Q		
1	Office		1		1									2	6
2	Office personnel	1				1								2	7
3	Office resources														
4	Correspondence											1	1	8	
5	Record Management				1							1	2	6	
6.	Communication and Information Technology														
7	Business				1		1	1				1	4	10	
8	Meeting and Assembly	1	1										2	6	
9	Book keeping and accounting														
10	Basic Accounting concept				1							1	2	6	
11	Journal									1*			1	8	
12	Ledger	1			1				1*				3	7	
13	Subsidiary book														
14	Trial Balance								1*				1	5	
15	Government Accounting	1				1							2	6	
Total		4	2		5	2	1	1	2	1	1	2	2	22	75

*Denotes numerical Questions

Additional and alternative questions will be according to the grid of Curriculum Development Center

Types of Question	Number of Asking Question	Time: @ 2.4 Minutes per mark	Full Marks
Very Short Questions	11	11×2.4 = 26.4	11
Short Questions	8	8×2.4×5 = 96	40
Long Questions	3	3×2.4×8 = 56.6	24
Total	22	180 Minutes	75

SYLLABUS-2083
Specification Grid

Opt II Computer Science
Full Marks – 50

Grade: 9
Time – 2 Hours

Item plan and marks distribution																					
S.N	Area/Unit	Working Hour	Full Marks	Knowledge			Understanding			Application			Higher Ability			Total					
				MCQ	S	L	MCQ	S	L	MCQ	S	L	MCQ	S	L	MCQ	S	L			
1	Computer System	15	11	1		1			1			1	1		1			3	2	1	
2	Number System	6	4					1			1								2		
3	Block Programming	6	5	1					1									1		1	
4	Web Technology	10	8				1			1	1					1		2	1	1	
5	Internet and Social Media	6	5	1				1						1				1	2		
6	Digital Citizenship and Cyber Security	6	5						1					1				1		1	
7	Programming Concept (Python)	15	12	1	1					1	1	1			1			2	3	1	
	Total	64	50	4	1	1	1	3	2	3	4	1	2	2	1	10	10	5			
	Percentage			20%			30%			30%			20%								

Types and number of questions, marks and time allocation

Types of Question	Number of Questions	Marks	Time Allocation
Multiple Choice Question (MCQ)	$10 \times 1 = 10$	10	2 hours
Short Question (SQ)	$10 \times 2 = 20$	20	
Long Question (LQ)	$5 \times 4 = 20$	20	
Total	25	50	

- Item format in composite should be met as per the specification grid.
- Designated weightage of the units/content areas should be met.
- In case of SQ and LQ, ensure that 1 mark is assigned for each element expected as correct response.
- The distribution of cognitive domains of questions should approximately 20% knowledge/remembering, 30% understanding, 30% applying and 20% higher ability level. A variation of ± 2 marks will be allowed in the designated percentage.

S.No.	Topics	Periods	Teaching Methods	Teaching Materials	Evaluation Techniques & Tools	Remarks
1	Computer Fundamentals - Definition and features of computer system - Explore the application area of a computer system. - Functions of a computer system: Input, Process, Output, Storage (IPOS) with Basic Block Diagram. - Demonstrate the major input devices of a computer system. - Explain the function and components of CPU.	12	Explanation Discussion, Drawing	References books pictures devices	Quizzes and Tests Peer evaluation Presentation Rubrics Reflection Exit slip	
2	Programming Concepts - Define the concept of programming language and its types. - Explain the compiler and interpreter. - Draw a basic flow chart and algorithm to understand the programming logic - Introduction to coding, testing, and debugging	10	Explanation, Discussion and Practical Lab * if needed	References books and computer system	Home works , Unit test, Viva , Peer evaluation, Presentation,	
3	Block Programming - Describe concept of block programming and its purpose. - Demonstrate online or offline-based block programming and tools, their features, interfaces, and blocks. - Construct simple applications using block-based programming languages and components of the MIT Scratch programming tools. - Describe the concept of a micro bit and its applications. - Define the concepts of Arduino and UNO.	30	Explanation, Discussion and Practical Lab	References books and computer system	Evaluation of develop game and logics Quizzes Presentation Develop project Home works ,Unit test, Viva and Practical test And Practical file	
4	Revision	9	Discussion	Question collection	viva	
	Total	61				

PRACTICAL EXAM

Time: 1hrs

F.M =25

P.M=10

S.No	Group/Area	Topic	No of questions	Marks
1	Block Programming (25)	Create simple games using different components of Scratch	1+1+1	5x3
		Show the working mechanism of Microbit and Arduino using an online simulator.	1+1	5+5
		Total	5	25

S.No	Topics	Periods	Teaching Methods	Teaching Materials	Evaluation Techniques & Tools	Remarks
1	Number System - Discuss the number system and its application. - Calculate the binary number system: Addition, Substraction - Demonstrate the conversion of the number system between binary, octal, and hexadecimal.	10	Explanation, Discussion, Drawing, Slides	References books pictures Multimedia devices	Homework unit test Peer evaluation, Presentation,	
2	Computer Hardware - Describe the basic concept of the mother board and its bus structure. - Explain the concept of primary and secondary memory and its types and functions. - Explain the common storage devices used in computer systems and their comparison. - Demonstrate the major output devices: monitor, printer, and speaker. - Explain the peripheral devices and demonstrate the different ports in a computer system.	12	Explanation Discussion, Drawing	References books pictures devices	Home works , Unit test, Viva and drawings presentation, exit slip Peer evaluation	
3	Web Technology - Describe the concept of web technology. - Define the WDLC. - Explain the concept of UI / UX, wireframe in web design. - Explain HTML and its tags. - Demonstrate text formatting, an anchor, a list, a table, and an image tag on a web page. - Apply the form and div tags to the web page. - Describe CSS and its application. -Embed CSS script in HTML - Apply inline, internal, and external basic CSS to the web page.	30	Explanation Discussion, Computer System	References books pictures devices	Home works, Unit test, Viva and drawings. Presentation of web pages	
4	Revision	7	Discussion	Question collection	viva	
	Total	59				

PRACTICAL EXAM

Time: 1hrs

F.M =25

P.M=10

S.No	Group/Area	Topic	No of questions	Marks
1	HTML & CSS (25 marks)	Formatting/inserting text , image, table, order and unordered list Apply form and div in HTML	1+1+1=3	15
		Develop simple webpage using notepad or similar tools including the features of html tags and demonstrate the use of inline and internal CSS (include it in basic text formatting tags)	1	10
				25

S.No	Topics	Periods	Teaching Methods	Teaching Materials	Evaluation Techniques & Tools	Remarks
1	Internet & Social Media - Describe concept of WWW, web browser, search engine and URL - Explain concept of remote login - Explain concept of protocols(HTTP, HTTPS) - Describe email and its uses - Describe the use of social media in different purpose in safety way - Demonstrate video online meeting using online virtual tools - Explain a blog and its features	14	Explanation Discussion.	References books pictures devices	Home works, Unit test, Viva and drawings.	
2	Computer Software - Define computer software and explain its types. - Describe the open and proprietary software concepts. - Compare the features of system software and application software. - Define the mobile software and web applications.	10	Explanation Discussion, Practical Lab	References books pictures devices	Home works, Unit test, Viva and drawings.	
3	Python Programming - Explain the basic structure of a Python programme, basic syntaxes, I/O statement and string formatting, with data types and variables. - Describe the type of casting concept. - Demonstrate the use of operators in Python, including arithmetic, relational, logical, and assignment operators. - Demonstrate the conditional statement in Python.	16	Explanation Discussion and Practical Lab.	References books and Computer System.	Home works, Unit test, Viva and drawings. Rating Scale Demo Presentation	
4	Revision	6	Discussion	Question collection	viva	
	Total	46				

PRACTICAL EXAM

Time: 1hrs

F.M =25

P.M=10

S.No	Group/Area	Topic	No. of Questions	Marks
1	Programming Concept (python)	Demonstrate the use of I/O statements.		
		Demonstrate the concept of constant, variable and data types.		
		Demonstrate the use of various operators.	1+1+1	5+5+5
		Demonstrate the use of if, if else and elif	1+1	5+5
			5	25

S.No	Topics	Periods	Teaching Methods	Teaching Materials	Evaluation Techniques & Tools	Remarks
1	Cyber Security & Digital Citizenship - Describe the concept of cyber security and cybercrime. - Explore the prevention methods for cybercrime. - Describe the safe browsing techniques. - Define the concept of a digital citizen. - List good netiquette and online behaviours. - Clarify the concept of digital footprints, privacy, and data security issues in online	15	Explanation Discussion, Drawing	References books pictures devices	Home works, Unit test, Viva and drawings.	
2	Advanced Python (Loops, List, Dictionary, Functions) - Demonstrate iteration on Python - Apply list and dictionary in programming. - Demonstrate string, numeric and mathematical functions in python.	20	Explanation Discussion, Practical lab.	References books pictures devices	Home works, Unit test, Viva and practical lab test.	
3	Project Work (Scratch + Web + Python) a) Students prepare a simple game or story-telling based project with the guidance of the teacher applies control, events, operator, variables, and sound components of scratch and publish the project on Scratch. b) Develop your personal web page using suitable tools (e.g. Dreamweaver, Chrome DevTools or similar) , including <list>, <A>, <img>, <table>, <form>, <div> html tags, and internal and inline CSS. c) Develop a simple real life project using Python programming and libraries such as calculators, mathematical operations, etc.	15	Discussion practical lab	Computer System Projects Reference	Practical and VIVA	
4	Final Revision	5	Discussion	Question collection	viva	
	Total	55				

PRACTICAL EXAM

Time: 1hrs

F.M =25

P.M=10

S.No	Group/Area	Topic	No. of Questions	Marks
1	Programming (python)	- Demonstrate the use of for, while loop, list and dictionary - Demonstrate and use string functions and mathematical functions	1+1+1+1+1	25
			5	25

कक्षा : ९

विषय : विज्ञान तथा प्रविधि

पूर्णाङ्क : ७५

समय : ३ घण्टा

क्र.स.	एकाइ	कार्य घण्टा	संज्ञानात्मक तह				समूहगत अङ्कभार	एकाइगत अङ्कभार
			ज्ञानद (१५%)	बोध (३०%)	पयोग (३०%)	उच्च दक्षता (२५%)		
१	वैज्ञानिक अध्ययन	७					८	३
२	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि	१४	बहु वैकल्पिक	बहु वैकल्पिक	बहु वैकल्पिक	बहु वैकल्पिक	२३	५
३	सजीवहरूको वर्गीकरणत्रय	६	प्रश्न (२×१)	प्रश्न (४×१)	प्रश्न (२×१)	प्रश्न (२×१)		४
४	जीवन चक्र	५						२
५	क्रम विकास	६					८	
६	शारीरिक संरचना र जीवन प्रक्रियात्रय	१६					२५	६
७	प्रकृति र वातावरण	६	धेरै छोटो प्रश्न (२×१)	धेरै छोटो प्रश्न (४×१)	धेरै छोटो प्रश्न (२×१)	धेरै छोटो प्रश्न (१×१)		३
८	बल र चाल	११						५
९	यन्त्र	५						२
१०	ऊजा	८						४
११	तरङ्ग	१६					७	
१२	विद्युत्	१२	छोटो प्रश्न (२×२)	छोटो प्रश्न (३×२)	छोटो प्रश्न (५×२)	छोटो प्रश्न (४×२)	१९	५
१३	ब्रह्माण्ड	५						२
१४	परमाणु संरचना र रासायनिक बन्ड	१३						४
१५	रासायनिक प्रतिक्रिया	६						३
१६	ग्याँसहरू	६						४
१७	धातु र अधात	५	लामो प्रश्न (१×४)	लामो प्रश्न (२×४)	लामो प्रश्न (२×४)	लामो प्रश्न (२×४)	२	
१८	कार्बन र यसका यौगिकहरू	६					३	
१९	दैनिक जीवनमा प्रयोग हुने रसायनहरू	७					३	
	जम्मा	१६०	१२	२२	२२	१९		७५

क्र.स.	प्रश्नका प्रकार	प्रति प्रश्न अङ्कभार	प्रश्न सङ्ख्या				जम्मा प्रश्न सङ्ख्या	जम्मा अङ्कभार
			२	४	२	२		
१	बहुवैकल्पिक प्रश्न	१ अङ्क	२	४	२	२	१०	१०
२	धेरै छोटो प्रश्न	१ अङ्क	२	४	२	१	९	९
३	छोटो प्रश्न	२ अङ्क	२	३	५	४	१४	२८
४	लामो प्रश्न	४ अङ्क	१	२	२	२	७	२८
	कुल		७	१३	११	९	४०	७५

द्रष्टव्य

- प्रश्न निर्माण गर्दा तल्लोतहका प्रश्न (ज्ञान, बोध र प्रयोग) तथा उच्च तहका प्रश्न (विश्लेषण, मूल्याङ्कन र सिर्जना) लाई माथि उल्लिखित कार्यघण्टा र अङ्कभारअनुसार बनाउनुपर्ने छ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्न र अति छोटो प्रश्न १ अङ्क, छोटो प्रश्न २ अङ्क र लामो प्रश्न ४ अङ्कका दरले सोध्नुपर्ने छ ।
- समूहको जम्मा अङ्कभारमा घटबढ गर्न पाइने छैन तर समूहभित्रका एकाइहरूमा +२ हुन सक्ने गरी प्रश्न बनाउन सकिनेछ । तर कुनै एकाइलाई शून्य गर्न पाइने छैन ।
- २ वा ४ अङ्कका प्रश्नको लागि एक तत्वको एक अङ्क (1 mark will be assigned per element expected as correct response) आउने गरी प्रश्न निर्माण गर्नुपर्ने छ ।
- छोटो र लामो प्रश्न एउटै तहको वा दुई वा एक भन्दा बढी संज्ञानात्मक क्षेत्रअन्तर्गतका तहहरू समेट्ने गरी प्रश्न बनाउन पनि सकिने छ । तर समग्रमा उल्लिखित तहको जम्मा भारसँग मिल्ने हुनुपर्छ ।

आन्तरिक मूल्याङ्कन

निर्माणात्मक मूल्याङ्कनको अङ्कको निश्चित भार आन्तरिक मूल्याङ्कनका रूपमा समावेश गरिने छ। यसका लागि निर्माणात्मक मूल्याङ्कनलाई अभिलेखीकरण गरी प्रत्येक विद्यार्थीको कार्यसञ्चयिका व्यवस्थित गरी राख्नु पर्छ। यस्तो अभिलेखका आधारमा निम्नलिखित पक्षमा तोकिएअनुसारको भारको अङ्क आन्तरिक मूल्याङ्कनका रूपमा समावेश गरिने छ।

क्र.स	मूल्याङ्कनका आधार	विस्तृतीकरण	भार
१	सहभागिता	उपस्थिति र सिकाइ सहभागिता	३
२	प्रयोगात्मक तथा परियोजना कार्य	प्रयोगका लागि सामग्री सेटअप, अवलोकन, परीक्षण, तालिकीकरण र निष्कर्ष र प्रस्तुतीकरण	६
		प्रतिवेदन: शीर्षक, उद्देश्य, विधि, नतिजा र निष्कर्ष चार्ट निर्माण, मोडेल निर्माण, सामग्री निर्माण	३
		प्रयोगात्मक र परियोजना कार्यको अभिलेखीकरण	३
		स्पोर्टिड (चित्राङ्कन, वर्गीकरण, लक्षण, गुणहरू वर्णन) परियोजना कार्यको प्रतिवेदनमध्ये कुनै एउटा परियोजना कार्य प्रस्तुतीकरण कुनै एउटा प्रयोगात्मक कार्य प्रस्तुतीकरण मौलिक परीक्षा (Viva Voce)	४
३	त्रैमासिक परीक्षा		६
	जम्मा		२५

उल्लिखित तालिकाका नं. १ देखि ३ सम्मका क्षेत्रगत क्रियाकलाप नियमित सिकाइ सहजीकरणकै क्रममा गराउनुपर्छ। उक्त क्रियाकलापलाई निर्माणात्मक मूल्याङ्कनसँग अन्तरसम्बन्धित गरी त्यसको अभिलेख पनि राख्नुपर्ने छ।

Unit	Topics	Working hrs	Teaching methods	Teaching materials	Evaluation & technique tools
1	<p>1. Science and Scientific Studies Scientific study introduction</p> <p>1.1 Fields of science Biology, Physics, Chemistry, Astronomy and Geology, Environmental science</p> <p>1.2 Professional opportunities in different fields of science</p> <p>1.3 Achievement and challenges of science and technology.</p> <p>1.4 Safety measures to be followed during scientific experiment.</p> <p>1.5 Measurement</p> <p>1.5.1 Scientific notation (Introduction, things to be considered while representing on scientific notation)</p> <p>1.5.2 Matric prefix (Prevalent matric prefix (meaning and symbol) Tera (T), Giga (G), Mega (M), Kilo (K), deci (d), Centi (c), Milli (m), Micro (μ), Nano (n) and Pico (p)</p> <p>1.5.3 Least count (Introduction, Importance and use)</p> <p>1.5.4 Requirement of average in measurement.</p>	7	Discussion, lecture, question-answer, demonstration	Charts, measuring instruments, balance, stopwatch, ruler, textbook	Class test, homework, viva, observation
2	<p>2. Classification of Plants and Animals (Organisms) Introduction of classification</p> <ul style="list-style-type: none"> Binomial system of nomenclature Genus and species Concepts of five kingdom system Characteristics and examples of kingdom Monera, Protista and Fungi 	6	Discussion, lecture, question-answer	Charts, diagrams, flash cards, textbook	Class test, homework, viva
3	<p>3. Life Cycle of Mushroom Mushroom</p> <p>3.1 Importance of mushroom</p> <ul style="list-style-type: none"> Economic income (mushroom cultivation, mushroom related production by biological technology like: Sukuti, Pickel etc.) Use of mushroom for human health <p>3.2 Identification of edible and poisonous mushroom</p> <p>3.3 Lifecycle of mushroom</p>	5	Discussion, lecture, demonstration	Charts, pictures, samples, videos	Class test, homework, viva
7	<p>Motion and Force</p> <p>7.1 Equations of motion</p> <ul style="list-style-type: none"> Acceleration in straight line motion Uniform and non-uniform velocity and acceleration Inertia and its effects 	11	Lecture, discussion, demonstration, numerical problem solving	Charts, graphs, stopwatch, meter scale, board and marker	Class test, homework, viva, numerical test

Unit	Topics	Working hrs	Teaching methods	Teaching materials	Evaluation & technique tools
	7.2 Graph of motion (distance–time, velocity–time, acceleration–time) 7.3 Newton’s laws of motion and applications 7.4 Elasticity and plasticity				
8	Machines 8.1 Simple machines: inclined plane (with wedge and screw), pulley, wheel and axle 8.2 Mechanical advantage and velocity ratio 8.3 Working principle and efficiency of simple machines 8.4 Complex machines 8.5 Efficiency of machines	5	Discussion, demonstration, problem solving	Models of machines, charts, weights, pulley setup	Class test, homework, viva, numerical problems
14	Atomic Structure and Chemical Bond 14.1 Atomic structure (Bohr’s atomic model) 14.2 Radioactivity 14.3 Nuclear fission and fusion; alpha, beta and gamma rays; atomic energy and uses 14.4 Valence shell, valence electron, octet and duplet rule 14.5 Ions (types, formation, elements up to atomic number 20) 14.6 Chemical bonds and types 14.7 Formation of chemical bonds 14.8 Molecular formula and molecular weight (criss-cross method)	13	Lecture, discussion, demonstration, numerical practice	Atomic models, charts, periodic table, textbook	Class test, homework, viva, numerical problems
—	Revision	—	Discussion, practice	Question sets, textbook	Unit test, oral test

Unit	Topics	Working hrs	Teaching methods	Teaching materials	Evaluation & technique tools
5	Physiological Structure and Life Processes 5.1 Tissue <ul style="list-style-type: none"> • Introduction to types of tissue 5.1.1 Plant tissue <ul style="list-style-type: none"> • Meristematic tissue • Permanent tissue (simple, complex, special) 5.1.2 Animal tissue <ul style="list-style-type: none"> • Epithelial tissue • Muscular tissue • Connective tissue 5.2 Human Nervous System <ul style="list-style-type: none"> • Central Nervous System and parts • Peripheral Nervous System • Autonomic Nervous System 5.3 Human Glandular System <ul style="list-style-type: none"> • Exocrine glands and functions • Endocrine glands and functions 5.4 Plant hormones <ul style="list-style-type: none"> • Cytokinin and its functions • Tissue culture and its uses 	16	1. Discussion 2. Question–answer 3. Demonstration 4. Practical 5. Field observation	Charts, diagrams, plant and animal tissue slides, microscope, gland models, tissue culture samples	1. Class Test 2. Homework 3. Viva 4. Practical observation 5. Project work
9	Energy <ul style="list-style-type: none"> • Solar energy • Nuclear reactions in Sun • Solar energy technology • Biomass energy and its importance • Alternative sources of energy 	8	1. Discussion 2. Question–answer 3. Demonstration 4. Multimedia presentation	Charts, solar panel model, biomass samples, videos, diagrams	1. Class Test 2. Homework 3. Viva 4. Practical / Project observation
15	Chemical Reactions 15.1 Introduction to chemical reactions 15.2 Writing balanced chemical equations 15.3 Importance of chemical reactions in daily life 15.4 Endothermic and exothermic reactions	6	1. Discussion 2. Question–answer 3. Demonstration 4. Practical / Numerical practice	Chemical apparatus, reactants, indicators, charts	1. Class Test 2. Homework 3. Viva 4. Practical and numerical problem solving
16	Some Gases 16.1 Hydrogen, Oxygen, Nitrogen 16.2 Preparation of H ₂ , O ₂ , N ₂ in lab 16.3 Chemical and physical properties of H ₂ , O ₂ , N ₂ 16.4 Ozone layer <ul style="list-style-type: none"> • Formation and depletion • Effects of ozone layer depletion 	6	1. Discussion 2. Question–answer 3. Demonstration 4. Practical	Gas preparation setup, charts, diagrams, samples	1. Class Test 2. Homework 3. Viva 4. Practical observation
—	Revision	—	Discussion, practice, Q&A	Textbook, question sets, multimedia	Unit test, oral test

Unit	Topics	Working hrs	Teaching methods	Teaching materials	Evaluation & technique tools
13	Information and Communication Technology 13.1 Introduction of telecommunication technology 13.2 Introduction of artificial satellite in telecommunication • Significance of satellites in telecommunication 13.3 Use of Internet in modern communication technology • Searching information using Internet • Search using filetype, inurl, site, maps, weather • Understanding copyright of search material 13.4 Uses of online security	14	1. Discussion 2. Lecture 3. Demonstration 4. Practical 5. Multimedia presentation	Computers, internet connection, browser, charts, multimedia, videos	1. Class Test 2. Homework 3. Viva 4. Practical observation / project work
4	Evolution 4.1 Concept of evolution 4.2 Evidences of organic evolution • Fossils • Comparative morphology and anatomy • Vestigial organs • Bridge animals • Embryonic evidences 4.3 Theory of evolution • Darwin's Theory • Lamarck's Theory • Hugo de Vries' Mutation Theory	6	1. Discussion 2. Question-answer 3. Demonstration 4. Lecture	Charts, fossil samples, diagrams, comparative anatomy models, multimedia	1. Class Test 2. Homework 3. Viva 4. Practical / diagram drawing
10	Waves 10.1 Introduction and types of waves • Longitudinal vs transverse • Mechanical vs electromagnetic waves 10.2 Electromagnetic spectrum • Introduction and applications • Radio, infrared, light, ultraviolet, X-ray, gamma ray 10.3 X-ray • Photography and usage methods 10.4 CT scan • Introduction and usage 10.5 Reflection of sound waves • Uses of reflected sound 10.6 Ultrasonography • Uses in health examination	16	1. Discussion 2. Demonstration 3. Lecture 4. Multimedia / Practical observation	Charts, diagrams, multimedia videos, sound and light apparatus, X-ray/CT scan images	1. Class Test 2. Homework 3. Viva 4. Practical observation / project work
17	Metal and Non-Metal 17.1 Introduction • Physical and chemical properties of metals and non-metals 17.2 Sources and importance of minerals for human body 17.3 Effect of mercury and lead on human health	5	1. Discussion 2. Demonstration 3. Lecture 4. Practical	Metal and non-metal samples, charts, mineral samples, multimedia	1. Class Test 2. Homework 3. Viva 4. Practical observation

SYLLABUS-2083**Science****Grade: 9**

Unit	Topics	Working hrs	Teaching methods	Teaching materials	Evaluation & technique tools
—	Revision	—	Discussion, practice, Q&A	Textbook, question sets	Unit test, oral test

Unit	Topics	Working hrs	Teaching methods	Teaching materials	Evaluation & technique tools
6	Nature and Environment 6.1 Ecosystem • Components of ecosystem (biotic and abiotic) • Terrestrial ecosystem (grassland) • Aquatic ecosystem • Food chain and food web 6.2 Interaction between living beings	6	1. Discussion 2. Question–answer 3. Demonstration 4. Field observation	Charts, diagrams, ecosystem models, plant and animal samples, multimedia	1. Class Test 2. Homework 3. Viva 4. Field report / Project work
11	Electricity 11.1 Introduction of electric current and solving problems using $I=Q/t$ 11.2 Electromotive force vs potential difference 11.3 Ohm’s law ($R=V/I$) 11.4 Series and parallel combination of potential differences 11.5 Effect of heat and light on electricity 11.6 Electrical potential and related simple problems 11.7 Electricity consumption and tariff problems	15	1. Discussion 2. Lecture / demonstration 3. Practical 4. Problem-solving	Electric circuit models, bulbs, wires, resistors, ammeter, voltmeter, charts, multimedia	1. Class Test 2. Homework 3. Viva 4. Numerical problem solving / Practical observation
18	Carbon and Its Compounds 18.1 Introduction of carbon and its compounds 18.2 Physical and chemical properties of carbon 18.3 Organic and inorganic compounds 18.4 Differences between organic and inorganic compounds 18.5 Importance of organic compounds in daily life	6	1. Discussion 2. Lecture 3. Demonstration 4. Practical	Carbon samples, compounds, charts, diagrams, multimedia	1. Class Test 2. Homework 3. Viva 4. Practical observation / Diagram drawing
19	Materials Used in Daily Life • Nutrients for plants • Fertilizers and types • Advantages and disadvantages of organic and inorganic fertilizers • Single fertilizers • Factors to consider when using chemical fertilizers • Impact of chemical fertilizers on the environment	7	1. Discussion 2. Question–answer 3. Demonstration 4. Practical / Field visit	Fertilizer samples, soil samples, charts, diagrams, multimedia	1. Class Test 2. Homework 3. Viva 4. Project work / Field report
—	Revision	—	Discussion, practice, Q&A	Textbooks, question sets, multimedia	Unit test, oral test

विषय: सामाजिक अध्ययन

समय: ३ घण्टा

कक्षा : ९

पूणाङ्क : ७५

क्र.स	एकाइ	कार्य घण्टा	अति छोटो			छोटो			लामो			एकाइगत अङ्क विभाजन
			ज्ञान र बोध	पयोग र सिर्जनात्मक सिप	उच्च दक्षता	ज्ञान र बोध	पयोग र सिर्जनात्मक सिप	उच्च दक्षता	ज्ञान र बोध	पयोग र सिर्जनात्मक सिप	उच्च दक्षता	
१.	हामी र हाम्रो समाज	८	१					१				५
२.	विकासका पूर्वाधार	१०			१	१						५
३.	हाम्रो परम्परा एवम् सामाजिक मूल्य र मान्यता	१४					१	१				८
४.	सामाजिक समस्या र समाधान	१२	१	१				१				६
५.	नागरिक चेतना	१८				१					१	११
६.	हाम्रो पृथ्वी	१८				१				१		११
७.	हाम्रो विगत	१४	१		१				१			९
८.	हाम्रा आर्थिक क्रियाकलाप	१५	१	१						१		९
९.	हाम्रो अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र सहयोग	११	१		१		१					६
१०.	जनसङ्ख्या र यसको व्यवस्थापन	८		१		१						५
	जम्मा	१२८	५	३	३	४	२	३	१	२	१	७५

प्रश्नका किसिम	प्रश्न सङ्ख्या	जम्मा अङ्क भार
लामो उत्तर आउने प्रश्न	४	४ × ७ = २८
छोटो उत्तर आउने प्रश्न	९	९ × ४ = ३६
अति छोटो उत्तर आउने प्रश्न	११	११ × १ = ११
जम्मा	२४	७५

द्रष्टव्य: ज्ञान र बोध क्षेत्रबाट प्रश्न सोध्दा ज्ञान र बोधको सन्तुलन मिलाउनु पर्ने छ ।

- उच्च दक्षतामा विश्लेषण, समालोचनात्मक चिन्तन, मूल्य र अभिवृत्तिसँग सम्बन्धित प्रश्नहरू सोध्न सकिने छ ।
- ज्ञान बोधबाट ३७ प्रतिशत, प्रयोग र सिर्जनशीलताबाट ३३ प्रतिशत र उच्च दक्षताबाट ३० प्रतिशत अङ्कभार रहनेछन् ।
- हाम्रो पृथ्वी एकाइबाट सोधिने लामो उत्तर आउने प्रश्नमा वैकल्पिक प्रश्न सोधिने जसमा नेपालको नक्सा वा महादेशको नक्सा बनाएर भर्नुपर्ने छ ।
- हाम्रो आर्थिक क्रियाकलापबाट सोधिने लामो उत्तर आउने प्रश्न सिर्जनात्मक सिपसँग सम्बन्धित हुनेछ ।

अध्ययनको क्षेत्र	पाठ	अध्ययन विषयवस्तु	अध्ययन अध्यापन प्रक्रिया	पाठ्य सामग्रीको प्रयोग	कार्य घण्टी
हामी र हाम्रो समाज	समाज विकासको अवधारणा	समाज र समुदायको परिचय समाजका विशेषताहरू व्यक्ति र समाजको अन्तरसम्बन्ध	सामुहिक छलफल कक्षा प्रस्तुति विषय व्याख्या प्रश्नोत्तर विधि छलफल अन्तरक्रिया विद्यार्थीको समाजको बारेमा खोजी गर्ने परियोजना कार्य	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू	
	समाज विकासका चरणहरू	समाजको उत्पत्ति र विकास अवधारणा चरणहरू कार्ल मार्क्स, टायलर र मोगानका अनुसार	सामुहिक छलफल कक्षा प्रस्तुति विषय व्याख्या प्रश्नोत्तर विधि विद्यार्थीको समाजको बारेमा खोजी गर्ने र कक्षामा प्रस्तुत गर्ने सामुहिक तथा छलफल अन्तरक्रिया	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू	
विकासका पूर्वाधार	विकासको अवधारणा तथा पूर्वसर्तहरू	विकासको अवधारणा विकासका पूर्वसर्तहरू	दुरदृष्टि साक्षरता स्रोतसाधन जनसहभागिता उद्यमशीलता सदाचार शान्ति सुव्यवस्था प्रविधि	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	विकासको पूर्वाधारहरू	शिक्षा स्वास्थ्य सञ्चार विद्युत् खानेपानी यातायात जनशक्ति	परिचय नेपालमा वर्तमान अवस्था नेपालमा सम्भावना नेपालका अवसर नेपालमा भएका समस्याहरू	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रा सामाजिक मूल्य मान्यता	नेपालमा प्रचलित धर्म	नेपालमा प्रचलित धर्महरू हिन्दु, बौद्ध, मुस्लिम, क्रिस्चियन, किराँत, बोन, शिख)	धर्महरूको परिचय सबै धर्मका साझा मूल्य र मान्यता धार्मिक सहिष्णुता धर्म निरपेक्षता सम्बन्धी अवधारणा र महत्व धर्मले कसरी मेल मिलाएको भावनाको विकास गर्छ	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	मानव मूल्य र यसको महत्व	मानव मूल्यको परिचय मानव मूल्यको महत्व विद्यार्थीको व्यवहार	मानव मूल्य सम्बन्धमा विद्यार्थीलाई जानकारी (दया, माया, करुणा, सहानुभूति, समानुभूति आदि सम्बन्धी जानकारी)	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
सामाजिक समस्या र सभाधान	सामाजिक समस्याको पहिचान	परिचय पहिचान, असर, समाधान, हेपाइ साइबर अपराध विद्युतीय कुलत	सामाजिक विकृति तथा समस्याको पहिचान समाजमा पर्ने असर र समाधानका उपायहरू सामाजिक विकृति विद्धका सन्देशमलुक विषयवस्तु सामाजिक विकृति र समस्यासचेतना जगाउने नाराहरू सामाजिक समस्या र विकृति	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	

			समाधान सम्बन्धमा भूमिका अभिनय		
नागरिक चेतना	संविधानको परिचय र संवैधानिक विकासक्रम	संविधानको परिचय र प्रकार नेपालको संवैधानिक विकासक्रम वैधानिक शासन कानुन २००४ अन्तरिम शासन विधान २००७ नेपाल अधिराज्यको संविधान २०१६ नेपालको संविधान २०१९ नेपाल अधिराज्यको संविधान २०४७ नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ संविधान सभा, नेपालको वर्तमान संविधान २०७२ र यसका विशेषताहरू	संविधानको परिभाषा महत्व विशेषताहरू सबल पक्षहरू कमजोरी पक्षहरू कक्षा नियम र संवैधानिक कानुनको तुलना	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	नागरिक पहिचान	परिचय जन्मदर्ता प्रमाण पत्र नागरिकता राष्ट्रिय परिचय पत्र	परिचय जन्म दर्ता, सोको प्राप्तिका प्रावधानहरू आवश्यकता र महत्व नागरिकता, सोको प्राप्तिका प्रावधानहरू आवश्यकता र महत्व राष्ट्रिय परिचय पत्र र सोको प्राप्तिका प्रावधानहरू, आवश्यकता वा महत्व तिनीहरू प्राप्त गर्न आवश्यक कार्यहरू	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रो पृथ्वी	अक्षांश र देशान्तर	परिचय अक्षांश र हावापानी विचको सम्बन्ध देशान्तरले समयमा पर्ने प्रभाव स्थानीय समय र प्रामाणिक समय	परिचय र महत्व हावापानीमा पर्ने प्रभाव स्थानीय समय र प्रामाणिक समयको अवधारणा देशान्तरबाट समयमा पर्ने प्रभाव देशान्तर र समय सम्बन्धित गणितिय समस्या अक्षांश र हावापानी विचको सम्बन्ध	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	नेपालको धरातलीय स्वरूप	निर्माण प्रक्रिया (आन्तरिक तथा बाह्य) परिचय र भौगोलिक विशेषता हिमाल, पहाड र तराई नेपालको धरातलीय स्वरूप अनुसार हावापानी	नेपालको भौतिक अवस्था धरातलीय स्वरूप निर्माण प्रक्रिया हिमाल पहाड तराई भौगोलिक परिचय धरातलीय स्वरूप र जनजीवनमा प्रभाव नेपालमा पाइने हावापानीमा प्रकार हावापानीले जनजीवनमा पर्ने प्रभाव स्थानीय स्तरमा पाइने वनस्पति	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	एसिया	परिचय धरातलीय स्वरूप हावापानी जनजीवन	एसियाको प्राकृतिक तथा राजनैतिक नक्साको प्रयोग गरी धरातलीय स्वरूप हावापानी जनजीवन कहाँ कहाँ पर्छन् र संकेतको जानकारी	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य	

	नक्सा कार्य	नक्सा अध्ययन, निर्माण र उपयोग सङ्केत, दिशा र नापी नक्साका प्रकार (राजनैतिक, भौगोलिक, स्थालाकृत) नापी (म्याट्रिक, कथात्मक, चित्रात्मक आदि स्केल)	महादेश र नेपालको सम्बन्ध नेपालको आउट लाइन नक्सा निर्माणका आधारभूत तथ्यहरू वर्ग वा रेखात्मक स्वतन्त्र नक्सा कार्वन ट्रेसिड तरिका फोटो कपी तरिका संकेतको प्रयोग तथा भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक, राजनैतिक, पर्यटकीय, उत्पादन क्षेत्र, बाटोघाटो, पहाड, नदी आदिको पहिचान गरी सही भर्न सिकाउने ।	प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रो विगत	इतिहास र ऐतिहासिक स्रोत	परिचय नेपालको इतिहास लेखन खोज अध्ययन संरक्षण		सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	शाक्यवंशीय इतिहास	कपिलवस्तुको सुरुवात र गौतम बुद्धको बसावली	कपिलवस्तुको शाक्यवंशीय इतिहास शाक्य वंशीय इतिहास महत्व मुख्य मुख्य घटनाहरू	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रा आर्थिक क्रियाकलाप	कृषि	परिचय महत्व परम्परागत र आधुनिक कृषिको अवस्था विशेषता महत्व कृषि क्षेत्र विकासको सम्भाव्यता कृषि देश विकासको मेरुदण्ड	कृषिको परिचय महत्व सम्बन्ध कृषि उत्पादन वा वादीका प्रकारहरू परम्परागत कृषि उत्पादन र महत्व व्यावसायिक कृषिको अवधारण र महत्व कृषिका संभावनाहरू	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रो अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र सहयोग	नेपालका मित्र राष्ट्र र संस्था	नेपालको मित्र राष्ट्र बेलायत, भारत, चिन, अमेरिका संस्थाहरू (सार्क, युरोपियन युनियन, तिनको योगदानहरू)	नेपाललाई सहयोग गर्ने दातृराष्ट्रहरू संघ संस्थाहरू संयुक्त राष्ट्रसंघले गरेका सहयोगका क्षेत्र र सहयोगको सूची	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
जनसङ्ख्या र यसको व्यवस्थापन	जनसाङ्ख्यिकी तत्वहरू	जन्म मृत्यु बसाइँ सराई	जनसाङ्ख्यिकीका तत्वहरूको परिचय जनसङ्ख्यिकीका महत्व	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
				जम्मा	
				जम्मा कार्य दिन	
				पुनरावृति	

अध्ययनको क्षेत्र	पाठ	अध्ययन विषयवस्तु	अध्ययन अध्यापन प्रक्रिया	पाठ्य सामाग्रीको प्रयोग	कार्य घण्टी
हामी र हाम्रो समाज	जीवन पद्धति जीवन पद्धतिका आधारमा समाजको वर्गीकरण	समाज वर्गीकरणका आधारहरू भाषा धर्म बसोबास समय अर्थ व्यवस्था जीवन पद्धति जीवन पद्धतिका आधारमा समाजको वर्गीकरण सिकारी तथा कन्दमूल सङ्कलक समाज कृषि तथा पशुपालक समाज औद्योगिक समाज आधुनिक समाज	सामुहिक छलफल कक्षा प्रस्तुति विषय व्याख्या प्रनोत्तर विधि विद्यार्थी बसिरहेको समाजको बारेमा खोजी गर्ने र कक्षामा प्रस्तुति गर्ने सामुहिक तथा छलफल अन्तरक्रिया	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
विकासका पूर्वाधार	परम्परागत ज्ञान, सिप र प्रविधि तथा तिनको सिर्जनशील प्रयोग	परम्परागत ज्ञान, सिप र प्रविधिको परिचय ढिकी, जाँतो, पानीघट्ट, हलो, जुवा, आरन, भाँडाकुँडा बनाउने लोहोरो सिलौटो, डोको, नाम्लो दाम्लो, मान्द्रो ठेकी, मदानी आदिमा प्रयोग हुने सामान तथा स्थानिय स्रोतहरूको प्रयोग	परम्परागत ज्ञान, सिप र प्रविधिको परिचय महत्व आधुनिक प्रयोग लोपोन्मुख हुनाका कारणहरू संरक्षणका उपायहरू	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रा सामाजिक मूल्य मान्यता	धार्मिक सहिष्णुता र धर्म निरपेक्षता	नेपालका धार्मिक सहिष्णुताको परम्परा र वर्तमान अभ्यास धर्म निरपेक्षताको	सहिष्णुताको परम्परा र वर्तमान अवस्था अवधारणा र महत्व	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	नेपालको परम्परागत कला : नेपाली चित्रकला, नेपाली मूर्तिकला, नेपाली वास्तुकला	नेपाली परम्परागत कलाको परिचय र महत्व नेपाली चित्रकाल मूर्तिकला वास्तुकला परिचय (प्यागोडा शैली, शिखर शैली, गुम्बा शैली, मुगल शैली, युरोपियन शैली तथा अन्य शैलीको बारेमा ।)	ग्रन्थ चित्र, पौभा चित्र, भित्तेचित्र, मिथिला चित्रकला तथा अन्य स्थानिय चित्रकलाको बारेमा समुदायमा भएका विभिन्न चित्र, मूर्ति र भवनहरूको वर्तमान अवस्था संरक्षणका उपायहरू ऐतिहासिक विकास, वर्तमान अवस्था, संरक्षण गर्नुपर्ने कारणहरू, संरक्षणका उपायहरू विशेषता र संरक्षण एवम् प्रवर्धनका उपायहरू समुदायमा भएका विभिन्न चित्र, मूर्ति र भवनहरूको वर्तमान अवस्था, संरक्षणका उपायहरू समुदायमा भएका विभिन्न चित्र, मूर्ति र भवनहरूको वर्तमान अवस्था संरक्षणका उपायहरू	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
सामाजिक समस्या र सभाधान	सामाजिक सुधारका लागि स्थानीय र राष्ट्रिय संघ संस्थाको योगदान	समाज कल्याण परिषद् केन्द्रीय बाल कल्याण समिति नेपाल प्रहरी रेडक्रस, स्काउट	समुदायमा क्रियाशील सामाजिक संघसंस्थाहरू परिचय संस्थाको महत्व र सामाजिक समस्या संस्थाका व्यक्तित्व भेटी योगदानको बारेमा कुरा गर्ने संस्थाहरूको योगदान रेडक्रस र स्काउटको परिचय एवं गतिविधिहरू	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	

	मौलिक हक	परिचय मौलिक हकहरूको संवैधानिक व्यवस्था	महत्व मौलिक हक र मानव अधिकार विचको समानता र भिन्नता मौलिक हकको छोटो परिचय दिने	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
नागरिक चेतना	नागरिक कर्तव्य	पारिवारिक कर्तव्य सामाजिक कर्तव्य नैतिक कर्तव्य कानुनी कर्तव्य	परिचय नागरिक कर्तव्य अन्तर्गत पर्ने कर्तव्यहरू सामाजिक कर्तव्यहरू कानुनी कर्तव्य पारिवारिक कर्तव्य कर्तव्य पालना किन गर्ने नागरिक कर्तव्य र दायित्व कर्तव्य पालना नगर्दा हुन सक्ने परिणामहरू	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रो पृथ्वी	नेपालको खनिज तथा जलस्रोत	नेपालको खनिज र जलस्रोतको परिचय उपयोगिता सम्बन्धी अवधारण	नेपालको खनिज र उपयोगिताको अवस्था महत्व खनिज पाइने स्थानको परिचय जलस्रोतको परिचय उपयोगको अवस्था नेपालका नदीहरू र तिनीहरूको स्तर विभाजन सिचाइको अवस्था महत्व जलस्रोतको नेपालको समृद्धिको आधार	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	युरोप	परिचय धरातलीय स्वरुप हावापानी र जनजीवन	युरोपको प्राकृतिक तथा राजनैतिक नक्साको प्रयोग गरी धरातलीय स्वरुप, हावापानी, जनजीवन कहाँ कहाँ पर्छन् र संकेतको जानकारी महादेश र नेपालको सम्बन्ध	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	नक्सा कार्य	नक्सा अध्ययन, निर्माण र उपयोग सङ्केत, दिशा र नापी नक्साका प्रकार (राजनैतिक, भौगोलिक, स्थलाकृत) नापी (म्याट्रिक, कथात्मक, चित्रात्मक आदि स्केल)	नेपालको आउट लाइन नक्सा निर्माणका आधारभूत तथ्यहरू वर्ग वा रेखात्मक स्वतन्त्र नक्सा कार्वन ट्रेसिङ तरिका फोटो कपी तरिका संकेतको प्रयोग तथा भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक, राजनैतिक, पर्यटकीय, उत्पादन क्षेत्र, बाटोघाटो, पहाड, नदी आदिको पहिचान गरी सही भर्न सिकाउने ।	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रो विगत	आफ्नो वंशको परिचय र वंशावली खोजी	वंशावली परिचय महत्व यसको प्रयोग	आफू बस्ने क्षेत्रमा रहेका जातजातिहरूका बारेमा वंशावली अध्ययन गर्न लगाई आफ्नो वंशका बारेमा छलफल गर्न लगाउने	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	नेपालको एकीकरण : कारण र प्रभाव	पृथ्वी नारायण शाहको जन्म एकीकरण अभियान एकीकरणका मुख्य घटना एकीकरणमा पृथ्वीनारायण शाहले व्यहोर्नु परेका बाधा	नेपाल एकीकरणको प्रभाव एकीकरणमा पृथ्वीनारायण शाहको भूमिका एकीकरणका घटनामा समयरेखा	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि	

		व्यवधानहरू सैनिक सुद्विधीकरण एकीकरणले नेपाली समाजमा प्रभाव		अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रा आर्थिक क्रियाकलाप	उद्योग	परिचय प्रकार महत्व उद्योगको सम्भाव्यता प्रवर्धनका उपाय	उद्योगको नितिगत अवधारणा घरेलु तथा साना उद्योग, कृषि र उद्योग बिचमा सम्बन्ध	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रो अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र सहयोग	संयुक्त राष्ट्र संघ र नेपाल	स्थापना नेपालको सदस्यता परस्पर सम्बन्ध र सहयोग शान्ति स्थापनामा नेपालको योगदान	नेपालले संयुक्त राष्ट्रसंघमा पुन्याएको योगदान शान्ति सेना र सहयोग	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	क्षेत्रीय संगठनहरू र नेपाल	सार्क युरोपियन युनियन विश्व बैंक एसियाली विकास बैंक	संगठनको उद्देश्य कार्यक्षेत्र तालिका (परिचय र भूमिका) नेपालको भूमिकाका बारेमा परिचय गराउने	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
जनसङ्ख्या र यसको व्यवस्थापन	नेपालमा जनसंख्या परिवर्तनमा प्रभाव पर्ने तत्वहरू	जन्म मृत्यु बसाइँ सराइ	जनसंख्या परिवर्तनमा प्रभाव पर्ने तत्वहरू परिचय स्थानीय समुदायमा जनसंख्या परिवर्तन	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	नेपालमा बसाइँसराइका कारण र असर	बसाइँ सराइ गरिनुका कारण	नेपालमा बसाइँसराइका कारणहरू नेपालमा बसाइँसराइका असर	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
				जम्मा	
				जम्मा कार्य दिन	
				अतिरिक्त पुनरावृत्ति	

अध्ययनको क्षेत्र	पाठ	अध्ययन विषयवस्तु	अध्ययन अध्यापन प्रक्रिया	पाठ्य सामाग्रीको प्रयोग	कार्य घण्टी
हामी र हाम्रो समाज	समाजका आधारभूत तत्वहरू	समाजका आधारभूत तत्वहरू अवधारणा असल समाज निर्माणमा व्यक्तिको भूमिका	समाजका तत्वहरूको परिचय गराउने स्लाइड वा कार्ड प्रयोग गर्ने समाजका आधारभूत तत्वहरू जानकारी दिने असल समाजका तत्वहरू सम्बन्धमा छलफल गर्ने मानिसले समाज र समाजले मानिसलाई कसरी सहयोगीका रूपमा काम गर्न सक्दछन् सिकाउने	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू ह्विब्ल चित्र प्रयोग	
विकासका पूर्वाधार	स्थानीय स्तरमा विकास प्रस्ताव तर्जुमा र कार्यान्वयन प्रक्रिया	वस्तुगत विवरणसम्बन्धी सामान्य जानकारी (गाउँ /नगरपालिकामा विकास प्रस्ताव तर्जुमा सामान्य अवधारणा)	गाउँ/नगरपालिकामा विकास प्रस्ताव कार्यान्वयन प्रक्रिया जानकारी महत्व, कार्यन्वयनमा जनसहभागिताको अवस्था तथा महत्व	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रा सामाजिक मूल्य मान्यता	समानुभूति र सहयोग	समानुभूति र सहयोगको धारणा	परिचय, महत्व, व्यवहारिक प्रयोग नेपालमा समानुभूति र सहयोगको परम्परा सम्बन्ध	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	राष्ट्रिय विभूति तथा राष्ट्रिय व्यक्तित्व : वि.पी. कोइराला र पुष्पलाल	परिचय योगदान (सामाजिक, राजनैतिक तथा साहित्यिक)	उनीहरूले राजनैतिक संस्कारको विकासका लागि गरेका कार्यहरूका लागि गरेका कार्यहरू	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
सामाजिक समस्या र सभाधान	सामाजिक समस्या समाधानका मौलिक अभ्यासहरू सामाजिक सुधारका लागि स्थानीय र	गुठी वडुघर (थारु) पर्मा पैँचो सहभोज	अवधारणा स्पष्ट पार्ने महत्व सामाजिक संस्कार सम्बन्ध विस्तार	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
नागरिक चेतना	सुशासन	सुशासन परिचय आयाम विशेषता महत्व विद्यार्थीको भूमिका व्यक्ति, परिवार र समाजको भूमिका	सुशासनको परिचय सुशासन र निर्वाचन जनताको भूमिका	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	लोकतान्त्रिक आचरण	परिचय महत्व अभ्यास विकास गर्ने तरिकाहरू	लोकतन्त्र र सुशासन समाज र लोकतान्त्रिक अभ्यास	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य	

				प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रो पृथ्वी	विपत् र तिनको व्यवस्थापन	विपत्का प्रकार , असर र विपत् व्यवस्थापन जलउत्पन्न प्रकोप र तिनको व्यवस्थापनको महत्व	(वाढी, डुवान र हिमताल विस्फोटन) मानव सृजित विपत् र यसको व्यवस्थापन एवम् सामाजिक दायित्व जलउत्पन्न प्रकोपको सूची तयार पार्ने विभिन्न जल उत्पन्न प्रकोपहरू मानव सृजित प्रकोप मानिसहरूको सामाजिक दायित्व	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	अस्ट्रेलिया	धरातलीय स्वरूप, हावापानी र जनजीवन	युरोपको प्राकृतिक तथा राजनैतिक नक्साको प्रयोग गरी धरातलीय स्वरूप, हावापानी, जनजीवन कहाँ कहाँ पर्छन् र संकेतको जानकारी, विभिन्न महादेशहरू र नेपालको सम्बन्ध	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	नक्सा कार्य	नक्सा अध्ययन, निर्माण र उपयोग सङ्केत, दिशा र नापी नक्साका प्रकार (राजनैतिक, भौगोलिक, स्थालाकृत) नापी (म्याट्रिक, कथात्मक, चित्रात्मक आदि स्केल)	नेपालको आउट लाइन नक्सा निर्माणका आधारभूत तथ्यहरू, वर्ग वा रेखात्मक स्वतन्त्र नक्सा, कार्वन ट्रेसिङ तरिका फोटो कपी तरिका संकेतको प्रयोग तथा भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक, राजनैतिक, पर्यटकीय, उत्पादन क्षेत्र, बाटोघाटो, पहाड, नदी आदिको पहिचान गरी सही भर्न सिकाउने ।	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रो विगत	नेपाल अङ्ग्रेज युद्ध	कारण प्रभाव	नेपाल अङ्ग्रेज युद्धका कारणहरू (राजनैतिक र आर्थिक, सामाजिक, आर्थिक) प्रभावहरूको व्याख्या, मुख्य घटनाहरू, युद्धको नेपाली समाजमा परेको प्रभाव	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रा आर्थिक क्रियाकलाप	व्यापार	परिचय महत्व प्रकार	घरेलु व्यापार वैदेशिक व्यापार उपभोग गर्ने वस्तुहरूको	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
हाम्रो अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र सहयोग	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि	इमेल, इन्टरनेट, वेबसाइट, मोबाइल, ल्यापटप, ट्याबलेट, अनलाइन मिडिया	सूचना प्रविधि र सामग्रीको परिचय, प्रभावकारी उपयोग र सावधानी मल्टिमिडिया, अनलाइन खबर, सामाजिक सञ्जालको परिचय, समुचित प्रयोग, दुरुपयोग हुने संभावना, दुरुपयोगमा भोग्नुपर्ने कानुनी प्रावधान	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
जनसङ्ख्या र यसको व्यवस्थापन	जनसंख्या वृद्धिका कारण र असरहरू		जनसंख्या वृद्धिका कारणहरू जनसंख्या वृद्धिका असरहरू	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि	

				अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
	जनसंख्या व्यवस्थापन	परिचय महत्व जनसंख्या व्यवस्थापनका उपाय	जनसंख्या व्यवस्थापनको परिचय जनसंख्या व्यवस्थापनका उपायहरू जनसंख्या व्यवस्थापनमा युवाहरूको भूमिका	सामुहिक छलफल तथा अन्तरकृया कक्षा शिक्षण चार्ट तथा डिस्प्ले कार्ड मल्टी मिडिया फोटोहरू आदि अभ्यासका लागि प्रश्नहरू तालिका तथा तथ्य प्रकाशित पत्र पत्रिकाका लेखहरू	
				जम्मा	
				जम्मा कार्य दिन	
				पुनरावृत्ति	

अध्ययनको क्षेत्र	पाठ	अध्ययन विषयवस्तु	अध्ययन अध्यापन प्रक्रिया	पाठ्य सामाग्रीको प्रयोग	कार्य घण्टी
हामी र हाम्रो समाज	समाज विकासको अवधारणा	समाज र समुदायको परिचय समाजका विशेषताहरू व्यक्ति र समाजको अन्तरसम्बन्ध	सामुहिक छलफल कक्षा प्रस्तुति विषय व्याख्या प्रश्नोत्तर विधि छलफल अन्तरक्रिया विद्यार्थीको समाजको बारेमा खोजी गर्ने परियोजना कार्य		
	समाज विकासका चरणहरू	समाजको उत्पत्ति र विकास अवधारणा चरणहरू कार्ल मार्क्स, टायलर र मोगानका अनुसार	सामुहिक छलफल कक्षा प्रस्तुति विषय व्याख्या प्रश्नोत्तर विधि विद्यार्थीको समाजको बारेमा खोजी गर्ने र कक्षामा प्रस्तुत गर्ने सामुहिक तथा छलफल अन्तरक्रिया		
	समाजका प्रकारहरू	समाज वर्गीकरणका आधारहरू भाषा धर्म बसोबास समय अर्थ व्यवस्था जीवन पद्धति जीवन पद्धतिका आधारमा समाजको वर्गीकरण सिकारी तथा कन्दमूल सङ्कलक समाज कृषि तथा पशुपालक समाज औद्योगिक समाज आधुनिक समाज	सामुहिक छलफल कक्षा प्रस्तुति विषय व्याख्या प्रश्नोत्तर विधि विद्यार्थी बसिरहेको समाजको बारेमा खोजी गर्ने र कक्षामा प्रस्तुत गर्ने सामुहिक तथा छलफल अन्तरक्रिया		
	समाजका आधारभूत तत्वहरू	समाजका आधारभूत तत्वहरू अवधारणा असल समाज निर्माणमा व्यक्तिको भूमिका	समाजका तत्वहरूको परिचय गराउने स्लाइड वा कार्ड प्रयोग गर्ने समाजका आधारभूत तत्वहरू जानकारी दिने असल समाजका तत्वहरू सम्बन्धमा छलफल गर्ने मानिसले समाज र समाजले मानिसलाई कसरी सहयोगीका रूपमा काम गर्न सक्दछन् सिकाउने		
विकासका पूर्वाधार	विकासको अवधारणा तथा पूर्वसर्तहरू	विकासको अवधारणा विकासका पूर्वसर्तहरू	दुरदृष्टि साक्षरता स्रोतसाधन जनसहभागिता उद्यमशीलता सदाचार शान्ति सुव्यवस्था प्रविधि		
	विकासको पूर्वाधारहरू	शिक्षा स्वास्थ्य सञ्चार विद्युत् खानेपानी यातायात जनशक्ति	परिचय नेपालमा वर्तमान अवस्था नेपालमा सम्भावना नेपालका अवसर नेपालमा भएका समस्याहरू		
	परम्परागत ज्ञान, सिप र प्रविधि तथा	परम्परागत ज्ञान, सिप र प्रविधिको परिचय ढिकी, जाँतो, पानीघट्ट, महत्व	परम्परागत ज्ञान, सिप र प्रविधिको परिचय महत्व		

	तिनको सिर्जनशील प्रयोग	हलो, जुवा, आरन, भाँडाकुँडा बनाउने लोहोरो सिलौटो, डोको, नाम्लो दाम्लो, मान्द्रो ठेकी, मदानी आदिमा प्रयोग हुने सामान तथा स्थानिय स्रोतहरूको प्रयोग	आधुनिक प्रयोग लोपोन्मुख हुनाका कारणहरू संरक्षणका उपायहरू		
	स्थानीय स्तरमा विकास प्रस्ताव तर्जुमा र कार्यान्वयन प्रक्रिया	वस्तुगत विवरणसम्बन्धी सामान्य जानकारी (गाउँ /नगरपालिकामा विकास प्रस्ताव तर्जुमा सामान्य अवधारणा)	गाउँ/नगरपालिकामा विकास प्रस्ताव कार्यान्वयन प्रक्रिया जानकारी महत्व, कार्यान्वयनमा जनसहभागिताको अवस्था तथा महत्व		
हाम्रा सामाजिक मूल्य मान्यता	हाम्रा परम्परा एवम् सामाजिक मूल्य मान्यता परिचय र प्रभाव	नेपालमा प्रचलित धर्महरू हिन्दु, बौद्ध, मुस्लिम, क्रिस्चियन, किराँत, बोन, शिख)	धर्महरूको परिचय सबै धर्मका साझा मूल्य र मान्यता धार्मिक सहिष्णुता धर्म निरपेक्षता सम्बन्धी अवधारणा र महत्व धर्मले कसरी मेल मिलाएको भावनाको विकास गर्छ		
	मानव मूल्य र यसको महत्व	मानव मूल्यको परिचय मानव मूल्यको महत्व विद्यार्थीको व्यवहार	मानव मूल्य सम्बन्धमा विद्यार्थीलाई जानकारी (दया, माया, करुणा, सहानुभूति, समानुभूति आदि सम्बन्धी जानकारी)		
	धार्मिक सहिष्णुता र धर्म निरपेक्षता	नेपालका धार्मिक सहिष्णुताको परम्परा र वर्तमान अभ्यास धर्म निरपेक्षताको	सहिष्णुताको परम्परा र वर्तमान अवस्था अवधारणा र महत्व		
	नेपालको परम्परागत कला र संस्कृति	नेपाली परम्परागत कलाको परिचय र महत्व नेपाली चित्रकला मूर्तिकला वास्तुकला परिचय (प्यागोडा शैली, शिखर शैली, गुम्बा शैली, मुगल शैली, युरोपियन शैली तथा अन्य शैलीको बारेमा ।)	ग्रन्थ चित्र, पौभा चित्र, भित्तिचित्र, मिथिला चित्रकला तथा अन्य स्थानिय चित्रकलाको बारेमा समुदायमा भएका विभिन्न चित्र, मूर्ति र भवनहरूको वर्तमान अवस्था संरक्षणका उपायहरू ऐतिहासिक विकास, वर्तमान अवस्था, संरक्षण गर्नुपर्ने कारणहरू, संरक्षणका उपायहरू विशेषता र संरक्षण एवम् प्रवर्धनका उपायहरू समुदायमा भएका विभिन्न चित्र, मूर्ति र भवनहरूको वर्तमान अवस्था, संरक्षणका उपायहरू समुदायमा भएका विभिन्न चित्र, मूर्ति र भवनहरूको वर्तमान अवस्था संरक्षणका उपायहरू		
	समानुभूति र सहयोग	समानुभूति र सहयोगको धारणा	परिचय, महत्व, व्यवहारिक प्रयोग नेपालमा समानुभूति र सहयोगको परम्परा सम्बन्ध		
	केही राष्ट्रिय विभूति तथा व्यक्तित्व : वि.पी. कोइराला र पुष्पलाल	परिचय योगदान (सामाजिक, राजनैतिक तथा साहित्यिक)	उनीहरूले राजनैतिक संस्कारको विकासका लागि गरेका कार्यहरूका लागि गरेका कार्यहरू		
	शान्ति संस्कृति	अवधारणा वर्तमान अवस्था आवश्यकता प्रवर्धनका उपायहरू	लेखेका, सुनेका, अनुभव गरेका विभिन्न द्वन्द्व तथा शान्ति प्रकृतिका घटनाहरू शान्ति र द्वन्द्व बीच फरक नेपालमा शान्ति प्रकृत्या सम्पन्न गरेको अभ्यास समाजमा शान्ति संस्कृतिको आवश्यकता विकास गराउने उपायहरू		
सामाजिक समस्या र सभाधान	सामाजिक समस्या र	पहिचान, असर, समाधान	सामाजिक विकृति तथा समस्याको पहिचान		

	विकृति (परिचय, अवधारणा) हेपाइ साइबर अपराध विद्युतीय कुलत		समाजमा पर्ने असर र समाधानका उपायहरू सामाजिक विकृति विद्वका सन्देशमलूक विषयवस्तु सामाजिक विकृति र समस्यासचेतना जगाउने नाराहरू सामाजिक समस्या र विकृति समाधान सम्बन्धमा भूमिका अभिनय		
	सामाजिक सुधारका लागि स्थानीय र राष्ट्रिय संघ संस्थाको योगदान	समाज कल्याण परिषद् केन्द्रीय बाल कल्याण समिति नेपाल प्रहरी नेपाल रेडक्रस सोसाइटी नेपाल स्काउट	समुदायमा क्रियाशील सामाजिक संघसंस्थाहरू परिचय संस्थाको महत्व र सामाजिक समस्या संस्थाका व्यक्तित्व भेटी योगदानको बारेमा कुरा गर्ने संघसंस्थाले आयोजना गरेका समस्या विरुद्ध सचेतना रेडक्रस र स्काउटको परिचय संस्थाहरूको योगदान रेडक्रस र स्काउटका गतिविधिहरू		
	सामाजिक समस्या समाधानमा प्रचलित अभ्यासहरू	गुठी वडुघर (थारु) पर्म पैचो सहभोज	अवधारणा स्पष्ट पार्ने महत्व सामाजिक संस्कार सम्बन्ध विस्तार		
नागरिक चेतना	संविधान सभा र वर्तमान संविधान	संविधानसभाको परिचय, गठन र महत्व । नेपालको वर्तमान संविधानका विशेषताहरू	संविधानको परिभाषा महत्व विशेषताहरू सबल पक्षहरू कमजोरी पक्षहरू कक्षा नियम र संवैधानिक कानूनको तुलना		
	नागरिक पहिचान	परिचय जन्मदर्ता प्रमाण पत्र नागरिकता राष्ट्रिय परिचय पत्र	परिचय जन्म दर्ता, सोको प्राप्तिका प्रावधानहरू आवश्यकता र महत्व नागरिकता, सोको प्राप्तिका प्रावधानहरू आवश्यकता र महत्व राष्ट्रिय परिचय पत्र र सोको प्राप्तिका प्रावधानहरू, आवश्यकता वा महत्व तिनीहरू प्राप्त गर्न आवश्यक कार्यहरू		
	नेपालको संविधानले प्रदान गरेका मौलिक हकहरू	परिचय मौलिक हकहरूको संवैधानिक व्यवस्था	महत्व मौलिक हक र मानव अधिकार विचको समानता र भिन्नता मौलिक हकको छोटो परिचय दिने		
	नागरिक कर्तव्य	पारिवारिक कर्तव्य सामाजिक कर्तव्य नैतिक कर्तव्य कानुनी कर्तव्य	परिचय नागरिक कर्तव्य अन्तर्गत पर्ने कर्तव्यहरू सामाजिक कर्तव्यहरू कानुनी कर्तव्य पारिवारिक कर्तव्य कर्तव्य पालना किन गर्ने नागरिक कर्तव्य र दायित्व कर्तव्य पालना नगर्दा हुन सक्ने परिणामहरू		
	सुशासन	सुशासन परिचय आयाम विशेषता महत्व विद्यार्थीको भूमिका व्यक्ति, परिवार र	सुशासनको परिचय सुशासन र निर्वाचन जनताको भूमिका		

	लोकतान्त्रिक आचरण	समाजको भूमिका परिचय महत्व अभ्यास विकास गर्ने तरिकाहरू	लोकतन्त्र र सुशासन समाज र लोकतान्त्रिक अभ्यास		
	नागरिक समाज	परिचय भूमिका	नेपाल र नागरिक समाजको अभ्यास नेपालमा सुशासनका लागि नागरिक समाज		
	राष्ट्र, राष्ट्रियता र राष्ट्रिय सरोकारका विषय	राष्ट्र, राष्ट्रियता परिचय महत्व राष्ट्रिय सरोकारका विषय राष्ट्रिय अखण्डता सीमा सुरक्षा राष्ट्रिय हित आत्मसम्मान	परिचय राष्ट्रिय सरोकारका विषयमा सीमा विवाद नेपाली स्वाधीनता		
हाम्रो पृथ्वी	अक्षांश र देशान्तर	परिचय अक्षांश र हावापानी विचको सम्बन्ध देशान्तरले समयमा पर्ने प्रभाव स्थानीय समय र प्रामाणिक समय	परिचय र महत्व हावापानीमा पर्ने प्रभाव स्थानीय समय र प्रामाणिक समयको अवधारणा देशान्तरबाट समयमा पर्ने प्रभाव देशान्तर र समय सम्बन्धित गणितिय समस्या अक्षांश र हावापानी विचको सम्बन्ध		
	नेपालको हावापानी प्राकृतिक वनस्पति	गृष्मकालिन र हिउद वा शीतकालिन हावापानी हिमाल, पहाड र तराई नेपालको धरातलिय स्वरुप अनुसार हावापानी नेपालमा प्राकृतिक वनस्पतिको वर्गिकरण	हावापानीमा वायुको चापको प्रभाव एवम् अन्य तत्वहरूको प्रभावको विश्लेषण नेपालमा पाइने हावापानीमा प्रकार हावापानीले जनजीवनमा पर्ने प्रभाव स्थानीय स्तरमा पाइने वनस्पति प्राकृतिक वनस्पतिको महत्व, उष्ण सहावहार, उपोष्ण पतभङ्ग, कोणधारी वनस्पति आदीको बारेमा छलफल गर्ने		
	नेपालको खनिज तथा जलस्रोत	नेपालको खनिज र जलस्रोतको परिचय उपयोगिता सम्बन्धी अवधारणा	नेपालको खनिज र उपयोगिताको अवस्था महत्व खनिज पाइने स्थानको परिचय जलस्रोतको परिचय उपयोगको अवस्था नेपालका नदीहरू र तिनीहरूको स्तर विभाजन सिचाइको अवस्था महत्व जलस्रोतको नेपालको समृद्धिको आधार		
	नेपालमा घट्ने प्रमुख विपत् र तिनको व्यवस्थापन	जलउत्पन्न प्रकोप र तिनको व्यवस्थापनको महत्व	बाढी, डुबान र हिमताल विस्फोटन मानव सृजित विपत् र यसको व्यवस्थापन एवम् सामाजिक दायित्व जलउत्पन्न प्रकोपको सूची तयार पार्ने विभिन्न जल उत्पन्न प्रकोपहरू मानव सृजित प्रकोप मानिसहरूको सामाजिक दायित्व		
	एसिया	परिचय धरातलीय स्वरुप हावापानी जनजीवन	एसियाको प्राकृतिक तथा राजनैतिक नक्साको प्रयोग गरी धरातलीय स्वरुप हावापानी जनजीवन कहाँ कहाँ पर्छन् र संकेतको जानकारी महादेश र नेपालको सम्बन्ध		
	युरोप	परिचय धरातलीय स्वरुप हावापानी र जनजीवन	युरोपको प्राकृतिक तथा राजनैतिक नक्साको प्रयोग गरी धरातलीय स्वरुप, हावापानी,		

			जनजीवन कहाँ कहाँ पर्छन् र संकेतको जानकारी महादेश र नेपालको सम्बन्ध		
	अस्ट्रेलिया	धरातलीय स्वरूप, हावापानी र जनजीवन	युरोपको प्राकृतिक तथा राजनैतिक नक्साको प्रयोग गरी धरातलीय स्वरूप, हावापानी, जनजीवन कहाँ कहाँ पर्छन् र संकेतको जानकारी महादेश र नेपालको सम्बन्ध		
	नक्सा कार्य	नक्सा अध्ययन, निर्माण र उपयोग सङ्केत, दिशा र नापी नक्साका प्रकार (राजनैतिक, भौगोलिक, स्थालाकृत) नापी (म्याट्रिक, कथात्मक, चित्रात्मक आदि स्केल)	नेपालको आउट लाइन नक्सा निर्माणका आधारभूत तथ्यहरू वर्ग वा रेखात्मक स्वतन्त्र नक्सा कार्वन ट्रेसिङ तरिका फोटो कपी तरिका संकेतको प्रयोग तथा भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक, राजनैतिक, पर्यटकीय, उत्पादन क्षेत्र, बाटोघाटो, पहाड, नदी आदिको पहिचान गरी सही भर्न सिकाउने ।		
हाम्रो विगत	इतिहास र ऐतिहासिक स्रोत	परिचय नेपालको इतिहास लेखन खोज अध्ययन संरक्षण			
	बुद्धको भूमि कपिलवस्तुको शाक्यवंशीय इतिहास	कपिलवस्तुको सुरुवात र गौतम बुद्धको वंसावली	कपिलवस्तुको शाक्यवंशीय इतिहास शाक्य वंशीय इतिहास महत्व मुख्य मुख्य घटनाहरू		
	आफ्नो वंशको परिचय र वंशावली खोजी	वंशावली परिचय महत्व यसको प्रयोग	आफू बस्ने क्षेत्रमा रहेका जातजातिहरूका बारेमा वंशावली अध्ययन गर्न लगाई आफ्नो वंशका बारेमा छलफल गर्न लगाउने		
	नेपालको एकीकरण अभियान	पृथ्वी नारायण शाहको जन्म एकीकरण अभियान एकीकरणका मुख्य घटना एकीकरणमा पृथ्वीनारायण शाहले व्यहोर्नु परेका बाधा व्यवधानहरू सैनिक सुदृढीकरण एकीकरणले नेपाली समाजमा प्रभाव	नेपाल एकीकरणको प्रभाव एकीकरणमा पृथ्वीनारायण शाहको भूमिका एकीकरणका घटनामा समयरेखा		
	नेपाल अङ्ग्रेज युद्ध	कारण प्रभाव	नेपाल अङ्ग्रेज युद्धका कारणहरू (राजनैतिक र आर्थिक, सामाजिक, आर्थिक) प्रभावहरूको व्याख्या, मुख्य घटनाहरू, युद्धको नेपाली समाजमा परेको प्रभाव		
	नेपाल अङ्ग्रेज युद्धमा नेपाली वीर वीरङ्गानाहरूको योगदान	नालापानी युद्ध र बलभद्र कुर्वर अमरसिंह थापा र मलाउँ रामगढ भक्ति थापा र देउथल रणजोर सिंह र जैथक रणविर सिंह थापा र मकवानपुर अमर सिंह थापा र जितगढ भिमसेन थापा र उनको प्रधानमन्त्रीकाल	युद्धमा नेपाली वीर विरङ्गानाको योगदान युद्धको नेपाली समाजमा परेको प्रभाव नेपाल अङ्ग्रेज युद्धमा नेपाली वीर वीरङ्गानाहरूको योगदान		
	राणाशासन काल	राणाशासनको उदय र अन्त्यकाकारण राणाशासनको आर्थिक र सामाजिक प्रभाव	उदय र अन्त्यका कारणहरू सामाजिक तथा आर्थिक प्रभाव राणाशासन व्यवस्थामा भएका सामाजिक तथा आर्थिक परिवर्तनले		

			हालको समाजमा पारेको प्रभाव		
हाम्रा आर्थिक क्रियाकलाप	कृषि	परिचय महत्व परम्परागत र आधुनिक कृषिको अवस्था विशेषता महत्व कृषि क्षेत्र विकासको सम्भाव्यता कृषि देश विकासको मेरुदण्ड	कृषिको परिचय महत्व सम्बन्ध कृषि उत्पादन वा वादीका प्रकारहरू परम्परागत कृषि उत्पादन र महत्व व्यावसायिक कृषिको अवधारण र महत्व कृषिका संभावनाहरू		
	उद्योग	परिचय प्रकार महत्व उद्योगको सम्भाव्यता प्रवर्धनका उपाय	उद्योगको नितिगत अवधारण घरेलु तथा साना उद्योग, मझौला र ठूला उद्योगहरू कृषि र उद्योग बिचमा सम्बन्ध		
	व्यापार	परिचय महत्व प्रकार नेपालमा व्यापारको बजारीकरण विविधीकरण व्यापारको सम्भावना प्रवर्धनका उपायहरू	घरेलु व्यापार वैदेशिक व्यापार उपभोग गर्ने वस्तुहरूको व्यापारको अवस्था विविधीकरण, बजारीकरण, व्यापार प्रवर्धन, स्थानीय, आन्तरिक बाह्य व्यापारमा आयात निर्यातको अवस्था व्यापार प्रवर्धन प्राथमिकता दिन गर्न सकिने उपायहरू कृषि व्यापार र उद्योगको सम्बन्ध		
	श्रम, आयआर्जन र रोजगार एवम् उद्यमशिलता	परिचय, महत्व श्रम प्रतिको सम्मान श्रम तथा आयआर्जन रोजगार उद्यमशिलता बीचको सम्बन्ध	श्रम र रोजगारको अवधारणा श्रम र रोजगारको अन्तरसम्बन्ध रोजगार व्यवस्थापनका उपायहरू स्वरोजगार उद्यमशिलता सिर्जना उद्यमशिलता विकास उद्यमशिलताले योजना कार्यन्वयन		
हाम्रो अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र सहयोग	अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र सहयोग आवश्यकता र महत्व	नेपालको मित्र राष्ट्र बेलायत, भारत, चिन, अमेरिका संस्थाहरू (सार्क, युरोपियन युनियन, तिनको योगदानहरू)	नेपाललाई सहयोग गर्ने दातृराष्ट्रहरू संघ संस्थाहरू संयुक्त राष्ट्रसंघले गरेका सहयोगका क्षेत्र र सहयोगको सूची		
	संयुक्त राष्ट्र संघ र नेपाल	स्थापना नेपालको सदस्यता परस्पर सम्बन्ध र सहयोग शान्ति स्थापनामा नेपालको योगदान	नेपालले संयुक्त राष्ट्रसंघमा पुऱ्याएको योगदान शान्ति सेना र सहयोग		
	क्षेत्रीय संगठनहरू र नेपाल	सार्क युरोपियन युनियन विश्व बैंक एसियाली विकास बैंक	संगठनको उद्देश्य कार्यक्षेत्र तालिका (परिचय र भूमिका) नेपालको भूमिकाका बारेमा परिचय गराउने		
	समसामयिक घटना र यसको प्रभाव	जलवायु परिवर्तन विश्वव्यापी रूपमा फैलिएका महामारी (कोभिड र अन्य महामारी) स्वास्थ्य सम्बन्धी गतिविधि वैज्ञानिक खोज तथा आविष्कार	एक हप्ता सम्मको समाचार संकलन गर्न लगाउने समसामयिक घटनासँग सम्बन्धित समाचार, चित्र, सम्पादकीय आदि संकलन गरी बुलेटिन बोर्डमा टाँस्न लगाउने		
जनसङ्ख्या र यसको व्यवस्थापन	जनसाङ्ख्यिकी तत्वहरू	जन्म मृत्यु बसाइँ सराइ	जनसाङ्ख्यिकीका तत्वहरूको परिचय जनसाङ्ख्यिकीका महत्व		
	नेपालमा जनसंख्या परिवर्तनमा प्रभाव पर्ने तत्वहरू	जन्म मृत्यु बसाइँ सराइ	जनसंख्या परिवर्तनमा प्रभाव पर्ने तत्वहरू परिचय स्थानीय समुदायमा जनसंख्या परिवर्तन		
	नेपालमा	बसाइँ सराइ गरिनुका	नेपालमा बसाइँसराइका कारणहरू		

	बसाइँसराइका कारण र असर	कारण	नेपालमा बसाइँसराइका असर		
	जनसंख्या वृद्धिका कारण र असरहरू		जनसंख्या वृद्धिका कारणहरू जनसंख्या वृद्धिका असरहरू		
	जनसंख्या व्यवस्थापनका उपायहरू	परिचय महत्व उचित व्यवस्थापनले समृद्ध देश	जनसंख्या व्यवस्थापनको परिचय जनसंख्या व्यवस्थापनका उपायहरू जनसंख्या व्यवस्थापनमा युवाहरूको भूमिका		
	पारिवारिक स्वास्थ्य र हेरचाह	परिचय महत्व व्यावहारिक अभ्यास	पारिवारिक स्वास्थ्यको परिचय र महत्व तथा पारिवारिक स्वास्थ्य सुधार गर्ने आधारहरू स्वास्थ्य र हेरचाहसम्बन्धी		
				जम्मा	
				जम्मा कार्य दिन	
				पुनरावृत्ति	

नोट: प्रश्नहरू राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डको विशिष्टीकरण तालिका बमोजिमका हुने छन् ।

पछिल्लो परीक्षामा पहिलेको परीक्षालाई विभाजन गरिएको खण्डबाट करिब एक तिहाई प्रश्नहरू हुन सक्नेछन् ।

सिकाइ प्रकृया पुरा गर्न विद्यार्थीलाई अतिरिक्त कक्षा लिइए पनि नियमित कक्षामा नै सम्पूर्ण पुरा गर्न सक्ने गरि अध्ययन अध्यापन गराउनु उचित रहने छ । शिक्षकले स्वविवेक प्रयोग गरी कक्षा सञ्चालन गर्ने र विद्यार्थीको सिकाइ प्रकृया पूर्ण गराउनको लागि कार्य घण्टा केही तल माथी गर्न सक्नेछन् ।